

VINERI 22 MARTIE 2002 • ANUL LII NR. 12

FOAIA românească

SĂPTĂMÎNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

www.foaia.hu / foaia@matavnet.hu

„Bihorul meu...”

Ion Creangă și poveștile românilor din Ungaria

Studentele din Szarvas sînt gata a fi educatoare

CALENDAR ORTODOX

25 martie, luni – (†) Buna Vestire. (Dezlegare la pește).
26 martie, marți – † Soborul Arhanghelului Gavriil; Sf. Mc. Montanus, preotul și soția sa Maxima.
27 martie, miercuri – Sf. Mc. Matroana din Tesalonic; Sf. Prooroc Anania.
28 martie, joi – Cuv. Ștefan, făcătorul de minuni; Sf. Mc. Ilarion cel Nou.
29 martie, vineri – Cuv. Marcu, Episcopul Aretuselor; Chiril diacnul.
30 martie, sâmbătă – Cuv. Ioan Scărarul; Sf. Prooroc Ioad; Sf. Evula. (Pomenirea morților).
31 martie, duminică – Cuv. Ipatie, Episcopul Gangrei; Sf. Acachie, Episcopul Meletinei și Veniamin diaconul. Duminica a II-a din Post (a Sfântului Grigorie Palama).

Un nume pe săptămână

Beniamin (31 martie) – acest nume reproduce vechiul nume biblic ebraic *Benyamin*, pentru interpretarea căruia s-au propus mai multe soluții. Potrivit ipotezei biblice, *Benyamin*, un compus format din *ben* „fiu” și *yamin* „dreapta, mîna dreaptă, putere”, interpretat ca „fiul norocului, al fericirii”. Numele a ajuns la români prin filieră greco-slavă (*Veniamin*, *Veniamina*) și prin influență apuseană modernă (*Beniamin*).

Benjamin Franklin (1706-1790), fizician și om politic american. Gînditor iluminist, deputat al primului congres american la Philadelphia. Tot acolo a fondat prima bibliotecă publică din America de Nord și Universitatea din Pennsylvania. Este inventatorul parașutului și lentilelor bifocale.

AGENDĂ

25 martie

1813 – s-a născut scriitorul *Cezar Bolliac*.
 1881 – s-a născut, la Sînnicolaul Mare, *Bartók Béla*, compozitor, pianist și folclorist maghiar.
 1942 – s-a născut poeta *Ana Blandiana*.

27 martie

1866 – între anii 1866 și 1877 apare la Viena și Pesta, revista *Albina*.
 1882 – s-a stins din viață, la Leta Mare, *Iustin Popfiu*.

28 martie

1974 – la vîrsta de 91 de ani, s-a stins din viață *Coco Chanel*, supranumită „Jean d'Arc a modei”. Ea este prima care, în primăvara anului 1911, îmbracă haine tipic bărbătești la costumația feminină, astfel provocă scandal cu primii pantaloni de damă.

29 martie

1500 – a fost descoperit rîul *Amazon* de căpitanul spaniol *Pinzon*.
 1878 – s-a născut *Elena Farago*, poetă simbolistă.
 1971 – la București a murit *Perpessicius*, (Dumitru S. Panaitescu), critic, istoric literar, poet și editor.

30 martie

1633 – s-a născut *Miron Costin*, autorul cronicii „Letopisețul Țării Moldovei”.
 1853 – s-a născut pictorul *Vincent van Gogh*.

31 martie

1841 – s-a născut, în Holod, *Iosif Vulcan*, redactor revistei „Familia”.
 1933 – s-a născut, la Ploiești, poetul român *Nichita Stănescu*.

Întîlnire cu primarii, directorii și președinții de autoguvernări din localitățile cu școală românească

În ziua de 21 martie, la sediul Autoguvernării pe Țară a Românilor din Ungaria a avut loc o întîlnire a primarilor, directorilor și președinților de autoguvernări minoritare din localitățile unde funcționează școală românească. Scopul întrunirii, care se orga-

nizează consecutiv de patru ani, este trecerea în revistă a înnoirii conținutului și a condițiilor de funcționare ale școlilor românești din Ungaria. Participanții au fost informați de către doamna *Ana Oros Șimon*, directoare adjunctă la Ministerul Învățămîn-

tului despre posibilitățile de concurență pentru obținerea fondurilor suplimentare în vederea bunei funcționări a instituțiilor noastre de învățămînt. (Amănunte despre întîlnirea de joi veți putea citi în numărul următor al Foi românești.)

- va -

Lansarea cărții „Amintiri” de Gheorghe Santău

Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria organizează lansarea cărții „Amintiri”, de *Gheorghe Santău*. Întîlnirea literară va avea loc la sediul Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria, în ziua de 22 martie 2002, cu începere de la ora 17.00.

Volumul „Amintiri” cuprinde impresiile, amintirile și experiențele profesorului giulan, originar din Chitighaz, care a făcut stu-

dii teologice și juridice în România și a fost decenii la rînd profesor la școala românească din Giula.

Cartea va fi lansată de lectorul universitar *Mihai Cozma* din Seghedin. Fragmente din carte va citi actorul *Eugen Țugulea* din Oradea.

La serată își vor da concursul membrii Corului „Viva la musica” din Chitighaz.

- iova -

Aniversare Titulescu la Budapesta

Cu ocazia aniversării a 120 de ani de la nașterea ilustrului diplomat și om politic *Nicolae Titulescu*, Centrul Cultural al României de la Budapesta organizează luni, 25 martie 2002, de la ora 19.00, o masă rotundă-dezbateră cu tema „Nicolae Titulescu și miturile fondatoare ale României democratice”. La întîlnire vor participa ambasadorul *Andrei Magheru*, reprezentant personal al Președintelui României la Consiliul Permanent al Francofoniei, membru al „Fundăției Europene Titulescu” și domnul *Dragoș Petrescu*, doctorand în istorie comparată la Universitatea Central Europeană din Budapesta.

Vorba săptămînii

„N-am jertfit nimănui adevărul, ci adevărului i-am jertfit multe prieteni.”

N. Iorga

Concurs de romanțe

Pentru prima dată sînt așteptați să participe și români din afara hotarelor României la Festivalul Național de Romanțe „Cîntec de aur” de la Tîrgoviște. – ne-a anunțat recent Ambasada României de la Budapesta.

Concursul se va desfășura în perioada 24-26 octombrie 2002. Termenul de înscriere este 31 mai 2002. Concurenților din străinătate li se cere ca pînă la data de 15 iunie 2002 să trimită titlurile celor două romanțe pentru concurs, linia melodică și

partitura de pian a pieselor, alături de documentele necesare înscrierii. Câștigătorii festivalului vor obține premii valoroase. Președintele juriului va fi *Ludovic Spiess*, directorul Operei Naționale din București.

(Persoana de contact pentru înscrierea la concurs: *George Corneanu*, director de festival, Centrul Creației Populare Dîmbovița, str. Al. I. Cuza nr. 15. Tîrgoviște, România.) Formular de înscriere puteți cere și de la redacția noastră.

România1 se poate viziona și la Giula

Rețeaua de TV-cablu a întreprinderii Körös-Kábel a trecut la un nou sistem de cablu codificat. Prin această rețea modernă și multilaterală, firma a înlesnit clienților alegerea unor moduri variate de deservire: de la pachete simple, cu trei-patru canale, la un

sortiment mediu, cu 25-30 de canale, pînă la pachete exclusive, prin care pot fi vizionate toate canalele prin cablu, satelit și cele codificate.

În această posibilitate, abonații din Giula se pot bucura de cîteva zile de aceste modalități de de-

servire. Practic, asta înseamnă că la Giula mai nou prin cablu poate fi vizionat canalul România1, precum și Csaba TV, inclusiv programul românesc transmis săptămînal de televiziunea locală din reședința județeană.

E. I.

Foaia românească respectă ortografia română veche, dar în cazul contribuțiilor sosite din partea colaboratorilor, păstrează scrierea folosită de autor.

Expoziție de Teodor Botiș la Giula

Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria, Muzeul Erkel Ferenc, Liceul N. Bălcescu din Giula și Asociația Prietenilor Muzeului Erkel Ferenc vă invită cu drag la deschiderea expoziției pictorului clujean **Teodor Botiș**. Vernisajul va avea loc în Sala Dürer a Muzeului Erkel (Giula, str. Kossuth nr. 17), în ziua de 22 martie a.c., la ora 15.00. Cuvîntul de deschidere va fi rostit de dr. **Liviu Moldovanu** din Arad.

subjugați în permanență.

Ceea ce este particular în arta pictorului Teodor Botiș, nu numai în opinia mea, ci și a majorității exegeților care l-au studiat, este exprimarea a ceea ce pornește din acumularea din timpuri imemorabile a tot ce este definitoriu pentru spiritul creativ specific locurilor sale natale. În pictura românească, pictura maestrului poate fi etichetată ca o continuare a explozivului și tumultuosului creator care a fost **Ion Țuculescu**, pictor de o originalitate de necontestat, picturile sale purtînd, în același timp, adînci urme de artă populară. Teodor Botiș se deosebește de Țuculescu printr-o mai elevată elaborare și printr-o nuanțare foarte rafinată, proprie celor ce nu au secrete în pregătirea de specialitate, celor ce își permit să conceapă un demers artistic fără nici o reticență și care de fapt își continuă activitatea didactică și formatoare într-un mod sincer și responsabil pentru cei ce vin din urmă.

Desigur, critica de specialitate l-a aliniat deja pe pictorul Teodor Botiș în rîndul

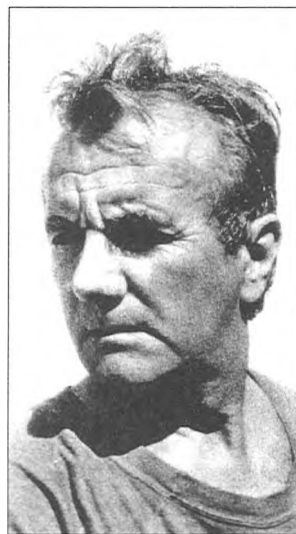
marilor plasticieni români, întrecîndu-se în a-l prezenta într-un limbaj care de multe ori trece peste capacitatea medie de percepție a iubitorului de artă plastică, încadrîndu-l pe maestru în sfera proiectivă a ances-tralului.

Cităm în continuare cîteva reflecții ale unor mari oameni de cultură despre arta maestrului Botiș:

Ion Frunzeti, unul din marii reprezentanți ai criticii plastice: „...Pictura lui Botiș este un mod remediat de a se exprima, al unei conștiințe măsurate, integrate, cu echilibrul stabilit și verificat... Nu căutați optimismul doar în exploziile chiuite ale cîntecelor de pahar. La Botiș, el are fiorul doinelor abia șoptite, cu un desen liric lent, mai curînd de cît un ritm de »sus opincă«.

Vasile Drăguț, binecunoscut critic de artă: „Înconjurat de icoane pe sticlă, cancee și străchini, Teodor Botiș practică o pictură de rafinament cromatic, dar în a cărei prețioasă substanță lesne pot fi recunoscute legăturile cu tradiția...”

Mircea Deac, de asemenea un critic consacrat:

„...Pictura lui Teodor Botiș exaltă un farmec rustic-modern, iar evocarea și incantația decorativă se transformă într-o sărbătoare organizată în surdina... Totul se transformă în desen, formă și culoare...”

Miron Scorobete, critic: „...printre pînzele lui Teodor Botiș, cu siguranță o mare personalitate a plasticii românești, atît de bogată în valori de execuție, își vine nu doar să întîrzie, ci să te pierzi, cu sentimentul că, absorbit de splendoare, de fapt te cauți și te regăsești...”

Mihaela Bocu, om de li-

tere și critic: „...Pictorul îmblînzește zeei de lut, coborînd lumina din inimă în miezul tabloului, metamorfozînd în rugă și cîntec de bucurie sau de durere, miresme de toamnă...”

Nichita Stănescu: „...Dacă privești arta lui Botiș cu ochii sufletului, atunci vei descifra în ea apele mitice ale substraturilor noastre tragice.”

Colegii pictori ai lui Teodor Botiș:

Sabin Bălașa: „...Cred că Botiș e primul mare artist român care explorează cu succes un filon reușit numai parțial de alții. Cred că el a fost cel ales să finalizeze această încercare.”

Vasile Grigore: „...În cultura artelor plastice contemporane din România, opera lui Teodor Botiș are un loc bine cunoscut, printre numele de mare prestigiu, care onorează arta picturii...”

Ion Sălișteanu: „...Pictor fecund cu o imagine pregnantă – efigiastic și configurator al duratei, Botiș este un remarcabil artist, reprezentativ pentru generația sa.”

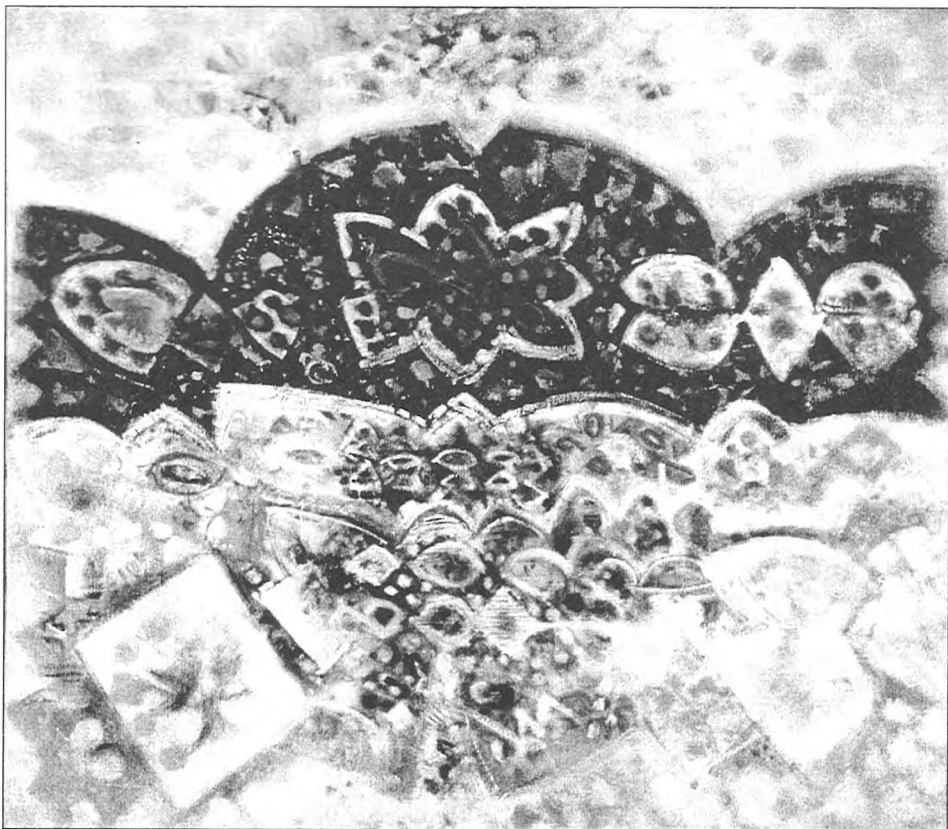
Și, în încheiere, atotcuprinzătoarea remarcă a Prea Sfinției Sale Episcop **Bartolomeu Anania**: „...De aceea aș vrea să-l încurajez și să-i urez, o dată cu binecuvîntarea mea, ca de acum înainte să-și propună și să înceapă să realizeze marea operă a vieții sale, care de fapt nu se va isprăvi niciodată, pentru că îi va supraviețui...”

Evocarea acestor gînduri ne convinge o dată în plus că maestrul Teodor Botiș este un pictor autentic, de mare productivitate și profunzime plastică, încadrabil în tot ce este specific spațiului creativ mioritic, prin care intră cu siguranță în alt spațiu, cel al creativității picturale universale.

Generoasele condiții oferite de organizatorii prezentei expoziții, prin punerea la dispoziție a sălilor Muzeului Dürer și cărora pe lîngă felicitări, le aduc cuvenitele mulțumiri, îl pun în valoare și mai pregnant pe maestrul nostru. Marele renașcentist german **Albrecht Dürer** poate să doarmă liniștit, muzeul care-i poartă numele este onorat de o artă picturală autentică.

Participarea la vernisajul acestei expoziții sau măcar vizitarea ei, îi va satisface cu siguranță pe iubitorii de artă, maestrul Teodor Botiș aflîndu-se pentru prima dată pe meleagurile giulane.

Liviu Moldovanu, Arad

Pictorul pe care-l vernisăm s-a născut în orașul Gherla, județul Cluj, o zonă din vecinătatea bine știutei mănăstiri Nicula, unde de sute de ani se realizează renumitele icoane bisericești pe lemn și sticlă specifice regiunii, care s-au răspîndit pe întreg arealul creștin românesc. De altfel, această obîrșie este lesne de identificat la o analiză mai profundă în arta creativă a maestrului. Studiile de specialitate și le-a efectuat în centrul universitar Cluj, fiind absolvent al Institutului de Arte Plastice (1962), clasa profesorului **Aurel Ciupe**, iar cele de perfecționare puțin mai tîrziu, la București, sub îndrumarea reputatului maestru, profesorul **Corneliu Baba**. În prezent Teodor Botiș este conferențiar la Academia de Arte Vizuale din Cluj-Napoca.

În activitatea sa artistică de peste 40 de ani, maestrul Teodor Botiș a fost distins, pe lîngă premiile obținute în România, cu Diploma de Onoare a Bienalei Internaționale de Pictură de la Kosice (1986) și este laureat al Festivalului de artă „Lucian Blaga” de la Chișinău (1992). Lucrările domniei sale au fost selecționate pentru expozițiile anuale de grup la toate manifestările regionale și naționale la care s-a prezentat, de asemenea pe plan internațional creațiile sale plastice au avut acces la manifestările de pictură din peste 20 de țări de pe continentele european, asiatic și american, țări în ale căror colecții de stat muzeale și particulare este prezent la loc de cinste. Pentru îmbogățirea orizontului său creativ, pictorul Teodor Botiș a efectuat călătorii de documentare în 11 țări europene.

Referindu-ne la caracteristicile picturii sale, orice iubitor al frumuseții poate vedea în creațiile plastice ale lui Teodor Botiș o foarte serioasă bază tehnică, atît în ceea ce privește construcția formelor, cît și în ceea ce privește armonizarea culorilor. Pe fondul acestor condiții elementare, pictura maestrului se face remarcată printr-o particularitate certă și inconfundabilă, proprie ingeniozității marilor creatori, care nu imită pe alții, nu se încadrează în rîndul epigonilor și muncesc asiduă, cu toată forța lor creativă de care sînt

Situație nefastă

Problema contestabilă a alegerilor autoguvernărilor minoritare a constituit subiectul unei conferințe de presă, ținută recent la Budapesta. În cadrul întâlnirii ziariștilor cu unii reprezentanți ai romilor, *Zsigó Jenő*, președintele organizației Roma Parlament a declarat următoarele: „La alegerile anterioare, un tânăr despre care se știa clar că este țigăn, a candidat și a fost ales ca deputat al nemților. Situația a produs revoltă în rândul nemților”, spune *Zsigó*, adăugând „între țigani

persistă și la ora actuală părereri, care susțin pe tot dreptul ca romii să înființeze în fiecare localitate autoguvernare minoritară nemțească, ca și prin aceasta să atragă atenția asupra absurdității legii în vigoare”. (În rândul autoguvernărilor menite să reprezinte românii din Ungaria, proporția deputaților, care nu vorbesc limba română și nu au nici o legătură cu tradiționalele comunități românești, atinge la ora actuală proporția de peste 40 la sută.) -an-

Vai de el...

Domnul Al. Ardelean a deschis cutia Pandorei

Mă bucur că cele relatate de mine, mai bine zis schitate de mine, în legătură cu activitatea Asociației Române din Budapesta, la înfăptuirea unor reprezentanți ai românilor din Ungaria cu Excelența Sa Mircea Geoană, ministrul de externe al României, la Ambasada României de la Budapesta, organizată pe 18 februarie 2002, i-a stîrnit într-atît interesul domnului Al. Ardelean. Fostul ambasador al țării noastre în Angola și poate, în mai multe rînduri, diplomat la Ambasada Ungariei de la București, funcționar de seamă al Ministerului de Externe al Ungariei, a uzat și abuzat de spațiul „Foi românești” (nr. 9. a.c., articolul intitulat Regret...) organ de presă care declară consecvent că este „Săptămînal al românilor din Ungaria”, pentru a pune sub semnul întrebării activitatea multilaterală a Asociației Române din Budapesta, să-și popularizeze mai pe larg autobiografia, iar mai pe scurt și activitatea „multilaterală” a Societății Culturale a Românilor din Budapesta, a cărei membru este. Nu în ultimul rînd menționează că, citez: „Sînt mîndru că am fost nu numai primit, ci și ales în organizații de rang național (AȚRU) și local (Autoguvernarea Românilor din cartierul nr. II din Capitală), și într-o comunitate, de fapt, într-o familie, care se numește, pe drept cuvînt, Societatea Culturală a Românilor din Budapesta.”

Domnul Al. Ardelean mi-a stîrnit curiozitatea: oare prin ce anume și ce fel de manifestări „pe drept cuvînt” culturale și-a înscris numele societatea amintită în istoria culturală a românilor din Budapesta și cu ce a contribuit la îmbogățirea acesteia, ceea ce i-ar fi putut îndreptăți și întări „pe drept cuvînt” mîndria apartenenței la această societate. Programele Asociației Române din Budapesta sînt cunoscute și apreciate de românii din capitală și provincie, de reprezentanți ai unor instituții culturale din România. Cît privește raza pe țară și radiația internațională, de care se prevalează semnatarul articolului amintit, țin să-i reamintesc că poate dintr-un regretabil lapsus îmi citează înexact, eronat cuvintele.

„Vai de mine” – se lămurează fostul ambasador. Într-adevăr, vai de el, dacă nu cunoaște activitatea asociației noastre. În același timp ne exprimăm totala noastră surpriză, deoarece Domnia Sa a primit regulat invitații la programele noastre, onorîndu-le cîte-odată și prin prezența personală. La rîndul meu regret că demisia sa, despre care a informat cititorii „Foi românești” (nr. 28, 2001) a rămas doar o intenție, dar și apariția articolului, care pe lîngă imprecizii de fond, prezintă și numeroase lipsuri, care trădează o insuficientă preocupare și grijă față de exigențele lingvistice românești.

În sfîrșit, menționez că Al. Ardelean, prin publicarea articolului intitulat „Regret...” a deschis cutia Pandorei, ceea ce eu nu regret deloc...

Vasile Roxin președintele
Asociației Române din Budapesta

V-ați decis deja?... Mai aveți două săptămîni pînă la alegeri

Campania electorală se apropie de vîrf. Chiar și din robinete, în loc de apă, curge propagandă electorală. *Kupa Mihály*, președintele Partidului de Centru (Centrumpárt) a calificat situația apreciind că politica a fost scoasă în stradă. Ceea ce nu ar fi rău, fiindcă afișele, pancartele și publicitatea cu plată dovedesc o confruntare pașnică.

Nu același efect l-au provocat însă cele trei manifestații de stradă, organizate concomitent: una în fața Casei Terorii, a Uniunii Tinerilor Democrați (FIDESZ) cu ocazia inaugurării muzeului, alta la o distanță de numai cîteva sute de metri, în Piața Eroilor, a Uniunii Liberilor Democrați (SZDSZ) și cea de-a treia, în Piața Republicii, a Partidului Dreptății și Vietții Maghiare (MIÉP), în fața sediului central al Partidului Socialist Maghiar (MSZP), partid care a dezvăluit că în multe localități biserica catolică a cedat amvonul și unor scopuri de campanie.

Fiecare manifestație a mobilizat zece de mii de participanți. În plus, demonstrația MIÉP din Piața Republicii s-a deplasat pe Bulevardul Andrassy. Pe lîngă faptul că lumea, prin aceste manifestații, s-a simțit intimidată, puțin înfricoșată, se și întreba, dacă acest „gest de solidaritate” este deja un semn concret al apropierii MIÉP către FIDESZ.

Au trecut doar cîteva zile și președintele MIÉP, într-o conferință de presă, a declarat public că în al doilea scrutin, partidul va retrage o sută de candidați în favoarea candidaților FIDESZ, cu pretenția ca, în schimb și FIDESZ să procedeze la fel în cca. 20 de circumscripții, unde candidații săi au șanse mai mari.

La rîndul său, FIDESZ a vrut să demonstreze, prin lansarea primului său ministru într-un turneu-fulger în străinătate, că poate obține și succese, folosind această posibilitate și în campania internă. Numai că această încercare a eșuat complet. Ca dovadă, incidentele legate de Decretul Beneș împiedică guvernul să încheie, cu succes și după propriul plac încă înainte de alegeri, dosarul așa-numitei legi a statutului. Eforturile

au fost zadarnice, căci *M. Dzurinda*, prim-ministrul slovac a declarat recent că speră ca după alegeri și după calmarea retoricii naționaliste actuale, relațiile cu Ungaria vor reveni la normal.

În ce privește retorica amintită, pe scena politică a reapărut *Várhegyi Attila*, „ideologul” primului ministru, care în această campanie cu iz naționalist afirma că legea statutului ar avea menirea să constituie primul pas care va duce spre o comunitate politică instituționalizată a ungarilor din Depresiunea Carpatică, numind statutul actual iarăși în termenii anilor '30: „Ungaria-Ciuită” (Csonka-Magyarország). Vorba englezului: No comment!

Ca să-și contrabalanseze situația nefavorabilă, guvernul FIDESZ varsă promisiuni cu găleata, începînd cu intrarea în Uniunea Europeană (UE) ca fapt îndeplinit (2004), noul buget al UE mai favorabil pentru Ungaria (2007), Campionat European de fotbal (2008), Jocuri Olimpice (2012), pînă la o țară cu un nivel de dezvoltare înalt, care îndreptățește la noțiunea de „modelul maghiar”. Ne amăgim din nou? Fiindcă eu încă n-am reușit să simt nici un efect pozitiv, favorabil al acestei stări a lucrurilor. Nu știu, poate e și vina mea...

În actuala campanie nu contează că domnul Kupa începe să devină o figură pozitivă de roman de gen cu totul nou, că *Cicciolina* și-a ținut prima adunare generală electorală în fața a 150 de alegători, că *Schmuck Andor* s-a certat cu conducerea Noii Stîngi (Uj Baloldal), părăsindu-și definitiv partidul... A copiat exemplul d-lui *Szűrös Mátyás*?

Însă la întrebarea, care este atmosfera actuală în țară, am putea să răspundem prin a-l cita pe fostul premier *Horn Gyula*, care declara laconic: atmosferă de destituire de guvern. Ar fi prea simplu. Starea lucrurilor e mult mai complicată. Se știe că cele două baze stabile de alegători stau gata formate, mari deviații în raportul de forțe nu prea poate să se producă. Numai că cel care cîștigă acum,

cîștigă nu numai pentru ciclul următor. Miza mare determină o anumită echilibrare a situației dintre cele două poluri. Eforturi se fac acum în sensul de întărire a stabilizării pozițiilor. Dreapta, în ultimele săptămîni, cu gafe peste gafe, a mai moderat puțin caracterul negativ al campaniei. Prin urmare, am ajuns la o fază mai calmă a campaniei, cu multe mesaje din ambele părți. Accentul cade mai mult pe programele economice, pe licitarea promisiunilor sociale, crește rolul presei scrise și electronice, se consemnează provocările la confruntări publice și de publicitate din partea diferitelor canale de televiziune, apar chiar și elemente emoționale, începînd să se cîntărească chiar și rolul bărbatului ideal (în comparație Orbán-Medgyessy).

Aceștia din urmă ar trebui să se măsoare în fața micilor ecrane. La propunerea lui Medgyessy, premierul Orbán a răspuns favorabil, în principiu, indicînd însă două date necorespunzătoare: 5 și 19 aprilie a.c. Confruntarea dintre președinții *Pokorni Zoltán* și *Kovács László* e fixată pe data de 4 aprilie.

Vorbeam despre echilibrare. Răsfoind însă ziarele din ultimele zile, am văzut și cifrele celor mai recente sondaje, cu un mic avantaj pentru MSZP. Dar ofensiva „cu găleata” încă nu s-a terminat, se mai pot consemna mișcări în stînga sau în dreapta. Deci, ar fi prematur ca oricine să înceapă să vîndă de pe acum blana ursului din pădure.

Oricum, analiștii sînt de părere că indiferent de participarea la alegeri, majoritatea alegătorilor s-a decis deja, alegîndu-și partidul. Rămîn pe paletă așa numitele „nuanțe”, respectiv partidele mici, ale căror tactică se schimbă în dependență de direcția vînturilor (vezi MIÉP!). Însă cine seamănă vînt, foarte ușor poate să culegă furtună.

În prima rundă, lucrurile încă nu se vor decide, rezultatul definitiv rămîne pe seama celui de-al doilea scrutin în cele 176 de circumscripții electorale.

Al. Ardelean

Burse în România pentru pedagogii de la școlile noastre

În urma recente hotărâri guvernamentale s-a modificat statutul Comisiei maghiare de burse (MOB). Instituția se numește de acum Fundația publică de burse „Eötvös József”. Sarcinile organizației au rămas neschimbate. Fundația se ocupă cu acordarea bursei maghiare pentru studii integrale și post-graduale în diferitele țări ale lumii. Adresa Fundației este: 1146 Budapesta, Ajtósi Dűrer sor 19-21, tel.: 1/384-9008, sau 1/422-0678. Întreaga documentație a activității Fundației, inclusiv lista concursurilor de bursă în țările din întreaga lume, inclusiv în România, o găsiți la adresa internet: www.mob.om.hu. Majoritatea bursei de stat se asigură pe baza acordurilor bilaterale. Există o convenție și între România și Ungaria. Aceasta asigură burse de studii universitare integrale în România, 150 de USD pe lună, la ora actuală pentru 27 de tineri din Ungaria, dintre care 10 studenți sunt din Micherechi. În această vară se vor acorda 5 burse noi. Termenul de înaintare a dosarelor de concurs pentru obținerea acestei burse a fost 1 martie 2002.

Fundația publică de burse „Eötvös József” a publicat recent un concurs de burse și pentru studii postuniversitare, burse pentru cursuri de vară. Concursurile pentru România cuprind patru categorii, dintre care jumătate sunt publicate numai pentru cadrele didactice de naționalitate română din Ungaria. În această categorie se asigură burse pentru 15 concurenți la cursurile de vară în România pe o perioadă de 1 lună în anul 2002. Pedagogilor de la școlile noastre românești li se asigură casă, masă și diurne pentru cheltuieli zilnice.

Cu aceleași condiții se publică un concurs pentru studenți și pedagogi de limbă și literatură română. Numărul locurilor asigurate în această categorie este 16, durata studiilor fiind 1 lună.

Fundația de burse anunță de asemenea concurs pentru 5 cadre didactice de la școlile românești din țară pentru o perioadă de 4 luni, pentru a obține pregătire suplimentară în România.

A patra categorie de burse este publicată pentru cercetători și doctoranzi în diferitele domenii ale științei. În această categorie se vor acorda 8 burse, pe o perioadă de 1-4 luni.

Termenul înaintării dosarelor de bursă este 2 aprilie 2002. Dosarul de concurs trebuie să conțină diferite documente. Dosarele incomplete nu vor fi luate în considerare. Pentru informații suplimentare vă stă la dispoziție și Redacția Foii românești, tel.: 66/463-152.

Șt. F.

„Într-un petec de grădină arunci sămînța plantei și te întorești de florile ce ies. Și să rămii rece la înflorirea sufletească a elevilor tăi!”

Titu Maiorescu (1840-1917)

Cornelia Taga Mihăiescu a fost distinsă

În cadrul numeroaselor festivități organizate și la Giula în cinstea sărbătorii naționale din 15 Martie, un moment important l-a însemnat oferirea unor distincții și titluri într-un cadru festiv. În această ordine de idei, Otto von Habsburg, pre-

ședintele Uniunii Paneuropene a primit titlul de cetățean onorific al orașului. Tot într-un cadru festiv au primit distincții din partea conducerii orașului și cîțiva cetățeni care au depus o muncă deosebită în folosul obștei. Printre aceștia a fost și educatoarea Cornelia Taga Mihăiescu. Conducătoarea grădiniței din strada Galamb este apreciată atât pentru spiritul organizatoric deosebit, pentru activitatea sa obștească, cît și, mai ales, pentru dezvoltarea și prosperarea grădiniței cu ocupații românești.

E. I.

Studentele din Szarvas sînt gata a fi educatoare

Săptămîna trecută s-a încheiat perioada de practică pedagogică a studentelor de la secția română a Institu-

cu copiii, cu părinții, cu adulții. Pot să zic că Anita a reușit să se apropie cu dragoste și răbdare de sufletul

pedagogic din Szarvas, teorie care le ajută foarte mult.

— *Ce capacități însușește studenta în relațiile cu copiii?*

— Cunoștințele de specialitate și de limbă ale viitoarelor educatoare se dezvoltă în cadrul acestor săptămîni. Aici au învățat și expresii metodologice: de cînt, de educație fizică, de matematică, de limbă și literatură română-maghiară (povești-poezii) etc. Au făcut cunoștință și cu programul grădiniței locale. Pot spune că aici li s-a dezvoltat și personalitatea, au devenit mai răbdătoare, mai draguțe și mai sensibile la problemele copiilor. Fiecare a încercat să creeze o atmosferă cît mai familiară în grupă, pentru că, într-un anumit fel, educatoarele sînt și mame pentru acești copii. Aceste trei fete au dovedit că știu ce trebuie să facă o educatoare cînd dimineața copiii intră pe poarta grădiniței, pe urmă, cum trebuie pregătiți pentru ocupații, cum trebuie să conducă timpul jocului etc.

tului pedagogic Tessedik Sámuel din Szarvas. Aceste activități practice s-au desfășurat la Chitighaz, Giula și Micherechi. În cele șase săptămîni, studentele Nicoleta Bogyo, Nicoleta Máté și Anita Martin din Micherechi și-au dovedit cunoștințele practice în domeniul educației, participînd la toate ocupațiile din Grădinița română din Micherechi. Bineînțeles, pentru copii și ele au fost adevărate educatoare. La sfîrșitul acestor șase săptămîni s-a desfășurat partea practică a examenului de stat, în cadrul căreia educatoarele-mentor și conducătoarea grădiniței Florica Cozma au apreciat activitatea studentelor.

Joia trecută, la 14 martie a dat examen și ultima studentă, Anita, îndrumată de educatoarea Angelica Puskár.

— *La ce trebuie să fie atență educatoarea coordonatoare cînd apreciază munca studentei?*

— În ultima zi a practicii verificăm în condiții reale, în practică toate cunoștințele teoretice. Trebuie să apreciem personalitatea viitoare educatoare, relația ei

copiilor, deci și-a însușit caracterul unei educatoare. În plus ea fiind o fată calmă, echilibrată, și copiii au fost afectați de atmosfera creată de ea.

După cîteva clipe petrecute împreună cu copiii în curte, am stat de vorbă despre practica studentelor și cu doamna Cozma, conducătoarea grădiniței.

— Aproximativ zece ani în urmă am început să pri-

mim studente pentru practică la grădinița noastră din Micherechi. În afară de studentele de la secția de zi, fac două săptămîni de practică și cele de la fără frecvență. Această perioadă este folosită ca studentele să „realizeze” toată teoria învățată la institutul

Baza tuturor ocupațiilor este jocul și instinctul pentru joc al copiilor.

Tot de la Florica Cozma am mai aflat că din 18 martie a început practica studentelor de la fără frecvență: Renata Radici Nagy și Barbara Pătca din Micherechi.

Rita Ruja

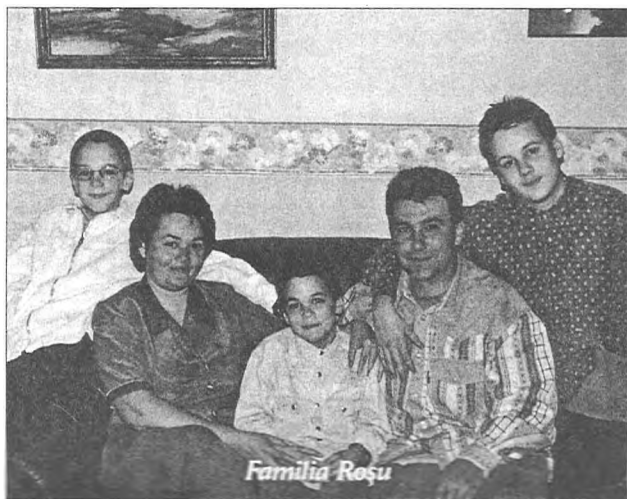
„Luptăm ca la sfârșitul drumului să primim cununa vieții”

În tot ceea ce fac părinții pentru copii, ei nu sînt decît un instrument în mîna Domnului. În această calitate, părinții nu au decît cîțiva ani pentru a-i hrăni, îndruma și învăța pe copii.

A fi părinte este o chemare și o responsabilitate minunată, dăruită de Dumnezeu. Dar probabil cea mai mare responsabilitate este că trebuie să se îngrijească de nevoile lor spirituale. Căci precum adulții, fiecare copil are și el suflet veșnic care odată va da socoteală în fața lui Dumnezeu. Astfel toată familia, de la mic pînă la mare, trebuie să fie unită în Domnul nostru Isus Cristos.

Sotii *Gheorghe și Viorica Roșu*, membrii Bisericii Pentecostale din Micherechi, sînt căsătoriți de aproape 16 ani. În anii căsniciei,

început că acești trei fii sînt un dar de la Dumnezeu, binecuvîntarea Lui. Ce responsabilitate înseamnă pentru voi, ca și creștini, îngrijirea lor?

Dumnezeu i-a binecuvîntat cu trei copii: *Gheorghe, Teofil și Toma* care sînt mîndria familiei. Trei fii frumoși, deștepți și politicoși, dar mai important că sînt educați în frica de Domnul. Deci lozinca părinților este: „Frica Domnului este începutul înțelepciunii.” (Ps. 111:10)

Familia Roșu este o familie creștină simplă. Nu se consideră deosebiți de alții, însă, după părerea mea, educarea copiilor și unitatea lor din cămin poate fi un exemplu pentru oricine. Metodele lor de educare nu sînt un secret, pentru că bazelă relațiilor familiale asemănătoare sînt scrise în Sfînta Scriptură.

– *Mi-ați amintit de la bun*

– După nașterea fiecărui copil, la șase săptămîni i-am dus la biserică să-i închinăm lui Dumnezeu. Acest moment al „Binecuvîntării” este foarte important, pentru că ne încredințăm copilul în mîna Celui Sfînt. Noi, ca părinți, nu-i putem ocroti de tot raul, numai Dumnezeu are această putere. Bineînțeles, că nici din punct de vedere material nu le putem asigura totul, în schimb îi putem îndruma spre Domnul. Dorința noastră cea mai mare este ca într-o zi să se pocăiască. Nu vrem să-i obligăm la nimic, doar să-i educăm în așa fel, ca într-o bună zi să facă de bună voie pasul cel mai important pentru fiecare om.

Toți căutăm ceva, dar știm bine că fericirea adevărată o găsim numai la Cristos.

– *Totuși, care sînt metodele folosite de voi?*

– Într-un fel sîntem foarte severi cu ei, dar în același timp încercăm să le dăm multă dragoste. De mici îi ducem mereu la biserică, nu se poate rămîne acasă fără vreun motiv bine întemeiat, numai dacă sînt bolnavi sau au mult de învățat. La biserică iau și ei parte la serviciile divine și la ocupațiile cu copiii. Nici în cursul săptămîinii nu sîntem mai lejeri. Datoria lor este să învețe. Toți trei știu foarte bine, în caz dacă nu învață, trebuie să ajute în grădină. Deci, au posibilitatea de a alege. Dar în afară de învățatură, ne ajută mult și în treburile casnice. Sîntem foarte atenți și la timpul lor liber. Din fericire televizorul nu prea îi atrage, nu vizionează povești și filme nefolositoare, ci mai mult filme documentare despre natură. Le alegem și cercul de prieteni. Nu se pot împrieteni numai cu copii bine crescuți, pentru că ceilalți îi pot îndemna spre rău. Și de aceea nici unui creștin nu-i sînt permise cuvinte cu două înțelesuri, nici ei nu pot vorbi așa. Poate pentru alții sună cam dur aceste metode, dar la noi s-au adevărit. Cred că, dacă vor fi adulți, ne vor mulțumi pentru aceste eforturi. Numai Domnului Îi putem da slavă, pentru tot ce am reușit cu copiii. Într-un cuvînt, îi educăm din toată dragostea, inima și puterea noastră.

– *Ce faceți pentru ca băieții să facă cunoștință cu Biblia, să se apropie de Dumnezeu ca copii?*

– În primul rînd, ne străduim ca noi să fim un exemplu pentru ei. Oricînd au o întrebare din Biblie, ne punem împreună la masă și studiem textul respectiv. Trebuie să fim foarte atenți la toate amănuntele. Din păcate, nu putem citi Biblia zilnic împreună, însă ne rugăm foarte des. Știm și experimentăm ce putere are rugăciunea și împărtășia cu Dumnezeu care ne întărește sufletește în încercările de fiecare zi și în relația

noastră cu Domnul nostru Cel Sfînt. Sîntem bucuroși, pentru că ei înșiși își dau seama că în orice situație trebuie să reacționeze după voia lui Dumnezeu, să fie cinstiți cu toți oamenii. Pentru noi sinceritatea are rol primordial, deci în fiecare zi discutăm despre evenimintele zilei.

– *După cum ați amintit mai sus, cu toți ne luptăm cu încercări, cu probleme. Dar care este țelul luptei voastre?*

– E adevărat că lucrăm foarte mult și lucrăm pentru ca băieții să nu ducă lipsă de nimic. Nu dorim bo-

găție pămîntească, ci viață veșnică pentru fiecare membru din familie. Nu ne putem nici îngrijora, pentru că Domnul ne-a promis că nu ne va lăsa singuri niciodată. Bineînțeles că și cel rău luptă împotriva noastră, dar împreună cu noi luptă Dumnezeu. Credința este un mare dar pentru o familie. Sîntem fericiti, pentru că speranța noastră este Dumnezeu și luptăm ca pînă la sfârșitul drumului nostru să rămînem credincioși și să primim cununa vieții.

Rita Ruja

Un pastor din Oradea în vizită la Biserica Baptistă din Micherechi

în vîrstă, iar duminică vizitez cîte două-trei biserici. Ne bucurăm, pentru că vin foarte mulți la biserică, mai ales cînd avem sărbători sau evanghelizări. Din fericire, deși păstoresc singur aceste biserici, primesc mult ajutor din partea fraților care conduc biserica. Deci și atunci cînd eu lipsesc, ei sînt organizați să predice, să se roage, să cînte. La noi serviciile nu sînt în jurul pastorului, ci se implică mulți alții în această lucrare.

– *Cum vă puteți împlini „sarcinile” de păstor, cum puteți fi atent la fiecare membru din aceste patru biserici?*

– Rezolvăm problema destul de greu, pentru că, e adevărat, sînt destul de mulți membri și ar fi bine să-i vizităm pe fiecare. Dar fiindcă sînt patru sate diferite, trebuie să călătorească. Ne orientăm spre aceia care au probleme, de exemplu spre cei care sînt mai săraci sau bolnavi, spre cei ce sînt în spital sau se confruntă cu diferite probleme... Alții vin tot mai puțin la adunare. În aceste cazuri mergem să-i vizităm, să-i ajutăm, să ne rugăm pentru ei. Iar cu ceilalți care vin la biserică ne întîlnim acolo, stăm de vorbă, mă duc printre ei și discutăm. Bineînțeles, ar fi bine ca în fiecare biserică să fie cîte-un păstor, dar – din anumite motive financiare – aceasta greu se poate realiza.

– ruja –

Din Sfînta Scriptură

„Rămîneți în Mine, și Eu voi rămîne în voi. După cum mlădița nu poate aduce roadă de la sine, dacă nu rămîne în viță, tot așa, nici voi nu puteți aduce roadă, dacă nu rămîneți în Mine.

Eu sînt Vița, voi sînteți mlădițele. Cine rămîne în Mine, și în cine rămîn Eu, aduce multă roadă; căci, despărțiți de Mine, nu puteți face nimic.” (Ioan 15:4-5)

Fecioara se trezi către a treia strajă a nopții, în cîntecul priveghetorii.

Coborînd încă uluit din vis pe clătinate punți de somn, sufletul ei amesteca impresiile. Întîi se făcea că sunetele îmboboceau pe vrejul răsucit al unui vîers, aci urcător și agățat în slavă cu cîrcei de triluri, aci căzînd în hohote albe și-n ciorchini de suspin... Apoi i se năzări că se află printre viermii ei blînzi, pătuți în dud... Unul își țesea gogoșa din mătase aeriană a melodiei și senchidea, nevăzut..., într-o pîslă de cîntec. Auzul harnic al fecioarei destrăma și torcea borangicul cristalin al cîntecului.

Cînd își dote seama că pasărea cînta aievea podobia luminii, sări la fereastră. Dar acolo, în răsărit, nu se ivea volbură de flori... Pîntecele alb al zorilor, îngreunat de mister, se zbătea în chinurile unei uriașe zămislirii. Carnea cerului se zbîrcea și se întindea, în dureri, cutreierată de freamăte, scuturată de flori. Însă țipătul alb de ușurare al dimineții întîrzie și pruncul luminii nu zbucnea pe lume în pîraie de sînge ceresc.

Deodată, lăsînd fecioria dimineții neatinsă, Soarele însuși se află în odăița logodnicei consacrate. Arhanghelul sta în fața ei, întruchipat din seninul tot. Coborîtor din slăvi el pătrunse prin geamul neviolat.

Și totuși, afară, atins de vijelia fără vînt, plopul își îndoia țîșnetul verde, ca o coloană de frunze lichide repezită în sus și curbată de legile căderii. Moile cataracte de foi ale palmierului se zbăteau spăimîntate. Genele zorilor, lungi și negre, se lăsară la loc peste ochii închiși. Roata crugului sentoarse cu o spiță înapoi și

Vasile Voiculescu

BUNAVESTIRE

peste lume atîrnă un amurg îngînat. Numai trupul fecioarei se luminea de toată lumina înăbușită în zări.

Voievodul cerului aducea în mînă o veste: floare, sau stea cu raze de mireas-

nioară, cînd deschiseseră ochii întîi, zărise același chip, în rai.

Bucură-te fecioară! Grăi Solul, întinzîndu-i crinul albei nunți. La lumina mîinii arhanghelului ea își strevă-

folosi un car, cînd ea este unealtă de zburat. Pentru cine știe, ea-și deschide aripile, sus... Mîntuitorul însuși se va sui la cer nu prin durerea îndurată, ci prin bucuria jertfei...

...Sfeticul sfîntului sta cu mîna întinsă... Logodnica luă floarea și și-o puse în piept, în freamătul bucuriei universale: lumea trăi atunci un timp virgin de orice alt eveniment.

Răsădumnezeiesc se prîne. Căci era floarea preursită, lotusul, care se plămuește adînc în sînul lumilor de tină, dar care se smulge nămolului și se-nalță deasupra apelor. Rupîndu-se tîrăsete ca o ancoră lutul înclăștat în rădăcini. Așa avea să se înalțe, după gestația pămîntescă, germenul spiritual împlîntat în umanitate. Floarea slobodă, desprinsă din cătușele pămîntului, ancoră din cer, se va ridica uriașă din străfund, biruind oceanul gravitației universale a păcatului, tîrînd deasupra apelor existenței trecătoare, la lumina creatoare, lumea.

Atotpreștiutorul înger

privea uimit transfigurarea fecioarei... Înainte de a se așeza acum, măreață, însăși creația plastică universală, Eva cosmică, mireasa duhului zămislitor, adorabilă. În orbitele ei ardeau luceferii spațiului și, adunați acolo, toți îngerii cerului îi zîmbeau din ochii ei... Sîinii cu sfîrcurile de Sori erau străbătuți de fluviile căilor lactee, alergînd să hrănească rodul. Prin vinele ei algera, cu globulele miliarde de aștri, un sînge stelar, exilat pînă-n călcîile cosmosului, mușcate de haos... În camera ei de stele palpitînd de toată tinerețea veșnicei, dădeau și ieșeau toate porțile vieții deodată.

Arhanghelul se închină și porni înapoi...

La fereastră, o pasăre, solidară cu eternitatea ce-și deschisese arhivele, profetiza, pîndind imensul zbucnet al răsăritului ținut în loc.

Fecioara, îngenunchiată, răsfrîngea extazul radios al răsăritului lăuntric, în care Arhanghelul bucuriei, cu mîna întinsă, se afunda lin. Cu cît se depărta, cu atît năprasnica mărime a femeii scădea, pînă ce ajunse la măsura obișnuită omului pe lume.

Atunci, o perdele de lumină orbitoare căzu greu între lume și el.

mă? Ea lucea ca un crin de apă sfințită, în chipul unui lotus cu petalele-n cruce, cum urcă din inima iezelor sacre.

Fecioara căzu în genunchi și adoră. Slemnea unei uriașe amintiri îi spintecă sufletul deșteptat: odi-

zu carnea, în care mijea de pe acum aurora unei imense dureri. Dar pe loc bucuria o înăbuși. Arătarea dumnezeiescului trimis fu mai covîrșitoare ca glasul legiunilor de demoni ai suferinței urlînd la un loc...

Prin însăși ființa lui, prințul cerului cînta lauda bucuriei, acatîpat cu binele vestiri. Bucură-te, fecioară!... Bucuria e mai presus de durere, cum e raiul mai presus de iad. Durerea e turnată în carne, înfiptă în os... Bucuria, nepipăit nicaieri, e pretutindenea în tine întreg: nu te bucuri numai cu un deget. Durerea alunecă din afară, șarpe hrănit cu spațiu și adăpat cu timp. Bucuria crește din lăuntru, zămislită ca un prunc viu, și-și umple fiecare celulă de osanale. Bucuria e minunea cea mare, neștiută și nefolosită. Neîndemîntec, omul o mînuiește cum ar

A început Postul Mare al Sfintelor Paști

Luni, la 18 martie am intrat în Postul Mare. Aceasta este perioada de șapte săptămîni pe care Biserica a rînduit-o pentru pregătirea credincioșilor în vederea întîmpinării cum se cuvine a mării sărbători a Învierii Domnului.

În acest sens, vremea Postului Mare presupune ascensiunea ființei biologice a omului de la „a trăi pentru a mîncă” la „a mîncă pentru a trăi”, prin conștientizarea misiunii sale spirituale în omenire. Însuși scopul omului în lume nu e consumarea realității din jurul lui, ci transfigurarea și împlinirea ei în spirit.

Postul și rugăciunea sînt un mijloc de trezire și înnoire profundă a ființei umane prin credință sporită, fapte și gînduri bune, milă, iertare, pocăință și multă dragoste pentru aproapele căzut, care are cea mai mare nevoie de ajutorul tuturor.

Durata de 40 de zile a Postului Mare, fixată de Biserica, are numeroase temeuri biblice: Potopul a ținut 40 de zile, pentru a spăla Pămîntul de păcatele vechi, evreii au rătăcit în deșert timp de 40 de ani, înainte de a ajunge în Țara Făgăduinței, Moise a stat 40 de zile pe munte, înainte de a primi tablele Legii, și însuși Mîntuitorul a postit 40 de zile și 40 de nopți în pustie, înainte de a fi ispitit de diavol și a-și începe activitatea în lume ca Fiu al lui Dumnezeu.

Postul Paștilor este o ocazie potrivită pentru a ne reexamina, ca creștini, întreaga viață de pînă acum, pentru pregătirea întîlnirii noastre cu Hristos, pe calea călătoriei spre propria Înviere.

Ioan Alexandru

Epitaf

*Moartea lucrează pentru veșnicie
O clipă-i dată numai să mă ție
E-ngădui să vămuiască-n mine
Numai o umbră ce nu-mi aparține
Făptura mea întreagă va rămîne
Și ochi și grai și ranele din mine
Numai iubire și seninătate
Să pot cîntînd veciile străbate
Prin ușa zăvorîtă-n neputință
Să pot pătrunde fără suferință
În vis și-aievea-n cer și în țărîna
Fringînd din piine fața să-mi rămînă*

BACALAUREAT 2002

7

Ion Creangă și poveștile românilor din Ungaria

Noi, românii din Ungaria, das-căli și elevi deopotrivă, pretendem că nu „gustăm” opera lui Ion Creangă, că nu-i înțelegem limbajul, că opera sa, plină de proverbe, zicături și expresii românești, fiind mai aproape de graiul moldovenilor, e greu accesibilă pentru noi, vorbitorii de grai crișean. În ce măsură ne înșelăm sau nu, vine să ne-o dovedească chiar o scriere a lui Ion Creangă. E vorba despre una dintre cele mai frumoase povești ale folclorului românesc, „basmul total”, cum a fost numită *Povestea lui Harap Alb*.

Într-o primăvară, în urmă cu aproape 25 de ani, folcloristul Alexandru Hoțopan își desfășura munca sa de neobosit culegător de creații populare în localitatea Chitighaz. Se afla cu microfonul magnetofonului în fața unui talentat povestitor, Teodor Șimonca, bace Toader, care pregătise, probabil toată noaptea gândindu-se la ea, o poveste lungă și neobișnuit de frumoasă. Ascultând cum curg vorbele bătrânului, clare, liniștite, ascultând cum își aduce în scenă împărați viteji, cai vorbitori, domnițe, păsări și animale năzdrăvane, prinzând firul poveștii, Alexandru Hoțopan a rămas înmărmurit: asculta nici mai mult nici mai puțin decât minunata *Povestea lui Harap Alb*, talmăcită în graiul din Chitighaz. Nu mică i-a fost mirarea și satisfacția folcloristului, pe care îl invidiem pentru norocul său de a fi primul care a depistat cea mai vestică variantă a acestui basm, în spațiul folclorului românesc (pentru amănunte, vezi studiul *Despre o variantă livrescă a „Poveștii lui Harap Alb”*, în *Din tradițiile românilor din Ungaria*, nr. 4, 1983, p.7-45).

Valoarea basmului spus de Teodor Șimonca, cu titlul *Povestea împăratului cu tri ficiori*, constă în faptul că el nu cuprinde doar o variantă a temelor și motivelor din *Povestea lui Harap Alb*, ci este însăși povestea scrisă de Creangă, cu puține diferențe de conținut, adaptată limbii și mentalității românești din Ungaria. Ca să ne convingem de acest lucru, să urmărim câteva exemple comparative.

Basmul cuprinde în prima parte călătoria inițiată a feciorului împăratului Alb spre împărăția unchiului său, împăratul Verde. Avertizat de tatăl său să nu se încreadă în omul spân (om la

care nu-i cresc barbă și mustăți), fiindcă acela este om rău, feciorul nu ține seama de sfatul părintesc. Astfel ajunge slugă la un spân, care la curtea Împăratului Verde se dă drept nepotul acestuia. Pe adevăratul nepot îl prezintă ca pe servitorul său, cu numele de Harap Alb (în românește, *harap*, cu varianta *arap*, este termenul popular pentru *arab* sau, mai ales, pentru *om de culoare, african, negru*, cu accepția mai largă de *sclav*; Șimonca pronunță *hărap*). În basmul lui Creangă putem citi următoarea scenă:

„Amu într-una din zile, cum ședea spânul la ospăț împreună cu moșu-său, cu verele sale și cu alții câți se întâmplase, li s-au adus pe urmă la masă și niște sălăți foarte minunate. Atunci împăratu zice spânului:

— Nepoate, mai mâncat-ai sălăți de aceste, de când ești?

— Ba nu, moșule, zice spânul. Tocmai eram să vă-ntreb de unde le aveți. Că tare-s bune!... O harabă întreagă aș fi în stare să mănânc și parcă tot nu m-aș sătura.

— Te crede moșu, nepoate, dar când ai ști cu ce greutate se capătă!”

În varianta povestită de Șimonca, diferențele sunt minime:

„Când îi în ceie zi, îi dă mneazăz... Miazăză bună și șelată.

— No, apoi — zăce — ce-i, nepoate — zăce. Placu-ți șelățale?

— O horobă-ntreagă aș mănâca, unchiule — zăce — să fie!

— No, no — zăce. Te crede unchiu. Numai dac-ai ști tu — zăce — șelățile cât dă cu greu să câștigă, n-ai vorbi așa”. (Hoțopan, 1983, 24)

Când Harap Alb aduce salată din grădina ursului, împăratul din basmul lui Creangă i se adresează spânului: „Ce să zic nepoate? Ia, când aș avea eu o slugă ca asta, nu i-aș trece pe dinainte”. Împăratul din varianta lui Șimonca are o replică asemănătoare: „No, nepoate, eu să am așa serv ca ș-aiesta, nu să-i trag palmă, nici pă dănaite nu i-aș trece...”

Vestea răpirii fetei împăratului Roșu e prezentată astfel în basmul lui Creangă:

„Amu tocmai când era temeiul mesei și oaspeții, tot gustând vinul de bun, începuse a se chiurchiului câte oleacă, numai iaca o pasere măiastră se vede

bătând le fereastră și zicând cu glas muieratic:

— Mâncăți, beți și vă veseliți, dar de fata împăratului Roș nici nu gândiți”.

Bace Toader își urmează modelul:

„Atunce, când era încheiată masa și tăi mâncau și beiau, iaca o pasăre apucă ș-azboară pă dasupra lor, ciripește, ciripește, și di la o vreme grăiește:

— Da — zăce — mâncăți și beți și vă petreceți și dă fata împăratului Roșu nu vă gândiți!”

Șimonca a auzit povestea înainte de anul 1930, de la un bătrân din Chitighaz, rudă de-a sa, care atunci avea peste 60 de ani, pe nume Ion Olariu, zis Hoțu. Acesta lucrase în tinerețe în Banat (la Reșița), deci înainte de Unirea din 1918 și de primul război. Oare în ce condiții a memorat el basmul lui Creangă, în urmă cu un secol? Sub puterea basmului, Olariu Ion, zis Hoțu, țărăn sărac din Chitighaz, a talmăcit și a adaptat pas cu pas fiecare secvență, încât narațiunea să nu-și piardă unitatea, dar totodată să poată fi înțeleasă de conștenții lui din Ungaria.

Faptul că basmul a fost regândit din punctul de vedere al limbii poate fi argumentat urmărind expresiile fixe. Proverbele îmbogățesc la fiecare rând basmul lui Creangă, dar sunt cu mult mai puține în varianta din Chitighaz. Cel care a adus povestea pe malurile maghiare ale Crișului, nu a introdus decât câteva proverbe caracteristice zonei sale și le-a păstrat pe cele prezente la nivelul întregului folclor: *care nu ascultă dă părinți, suferă multe suferinți; horoia, gândea că vin porcii dă la purcari* (în varianta lui Creangă: *gândeai că mănâncă porcii la jir*); *mai crești și mai bătrânești; dă găini nu vă temeți, nici dă cocoși, numa dacă vedeți o sălbăticiune, fugiți în lume* (în varianta lui

Creangă: *apără-mă de găini, că de câini nu mi-e frică*).

În timp ce povestește, Toader Șimonca se teme tot timpul să nu greșească, să nu uite amănuntele sau să nu încurce personajele, dovadă că a memorat povestea cu efort și precizie, cu un fel de responsabilitate. Credea el, probabil, că o va putea preda mai departe, altui povestitor român din Chitighaz!

Harap Alb, pornit să o salveze pe fata împăratului Roșu, își formează pe drum o ceată caraghioasă, din personaje care parcă defilează la „fărășang”. Povestitorul cere ajutorul culegătorului pentru a-i număra pe prietenii lui Harap Alb: „— *Amu câți is? — Cinci! — Cinci is? Cu el, cu tăt, cu Hărap Alb? — Da!*” Însă Alexandru Hoțopan a greșit numărătoarea, erau șase! În memoria povestitorului, atâția și trebuiau să fie: șase. De aceea, încurcat că a „pierdut” un personaj, Șimonca inventează altul, pe *Zdranța*. În varianta publicată de Alexandru Hoțopan, personajul *Zdranța* face și el parte, alături de cele care apar la Creangă, din alaiul lui Harap Alb, fără să aibă un rol mai important. Peste câțiva timp de la înregistrarea poveștii, Hoțopan revine asupra personajului. cerând de la Șimonca o „carte de vizită”. Însă — mirare mare! — bace Toader nu recunoaște că el l-ar fi creat pe *Zdranța*, de care pretinde că nici n-a auzit: „*Zdranța?... Stai numa!... Atâta, că ei or fost zdrențoși!... He! Nu, nu! Ia, numa, mai spune-i o dată. Unu: Jerila, doi: Flămânzâla, apoi Sătila, Păsărița și Ochila. Și cu el, cu Hărap Alb, or fost șase! Zdranța nu să țâne dă povestel!*”

Povestitorul mărturisește că în timp ce spune basmul, el, ca unul care-i cunoaște desfășurarea, trebuie să fie foarte atent, să nu-l numească pe erou *Hărap Alb* înainte ca acesta să primească acest nume de la spân: „*Pân' acole n-o fost el Hărap Alb. Num-atunci i-o pus Hărap Alb când spânul l-o prins, în Țara Spânurilor*”. Cuvântul *spân* este însă necunoscut în lexicul activ al graiului din Chitighaz, de ace-

ea Șimonca a făcut cercetări pentru a-i afla sensul: „*Spân: astăntreb dămunt. Și când am fost prunc, în spunea Bessenyi István băcsi... M-o spus că... spânatic, așe să zăce cătă acie care nu au mustețe, nu crește barbă. Și-s mai răutăcioși oamini...*” (Hoțopan, 1983, 9).

Căutând sursa variantei din Chitighaz a *Poveștii lui Harap Alb*, Alexandru Hoțopan analizează observațiile folcloristului român Ovidiu Bârlea asupra narațiunii publicate de Koeváry/Chioreanu Ion în 1892, în numărul 253 al ziarului brașovean *Gazeta Transilvaniei*. Culeasă din Betfia, mic sat românesc între Oradea și Baile Felix, această variantă bihoreană nu pare a fi de origine cultă, deși a apărut la 15 ani după basmul lui Creangă. Având în vedere spațiul în care au coexistat la începutul secolului trecut varianta din Chitighaz și cea din Bihorul apropiat, Hoțopan, convins de originea cărturărească a *Poveștii împăratului cu tri ficiori*, lasă loc deschis ipotezei că motivele din basmul lui Creangă au circulat în trecut și în folclorul românilor din Ungaria: „*Teodor Șimonca și înaintașii săi poate nici n-au făcut altceva, decât să „îndrepte” — pe baza tradițiilor locale — „greșelile” lui Creangă, înlocuindu-le cu modificări înrădăcinate în versiunile locale mai vechi*”. (Hoțopan, 1983, 12). Despre cultura populară, Mircea Eliade spune că ea a acceptat, a împrumutat numai „*ceea ce era conform cu structura sa mentală și cu nivelul său spiritual*”.

Ca și în cazul basmului *Gruta*, din repertoriul lui Vasile Gurzău, originea cultă a narațiunii povestite de Șimonca e de necontestat. În aceste cazuri intervine fenomenul de refoclorizare, prin care o creație populară se întoarce, prin mijlocirea cărții, în mediul țărănesc în care a fost creată. Cercetătorul clujean Ion Cuceu constată „*vechimea influenței literare asupra povestitului viu. Încă din primele decenii ale veacului nostru cartea începuse să joace un rol din ce în ce mai important în viața narațiunii orale (...)* Refolclorizarea este un procedeu complex, stratificat prin aportul diferențiat al unor categorii de cititori, contribuția cea mai prețioasă având-o povestitorii consacrați”.

Aceste fapte conduc la concluzia că trebuie să citim opera lui Ion Creangă, scriitor moldovean născut la Humulești, județul Neamț, cu același drag cu care citim basmele povestitorilor noștri din Chitighaz, Micherechi sau Otlaca-Pustă.

Catedra de română, Seghedin

POVESTEA SĂPTĂMÎNII

Legenda cucului

Erau odată doi frați rămași de mici fără tată și fără mamă. Pe unul îl cheama Ion și pe altul Cucu.

Și de la o vreme, dacă au văzut că nu mai au cu ce să trăiască, au plecat și ei în lume, doar or găsi un trai mai bun. Și au mers ei cale lungă, o zi întreagă. Când să treacă printr-o pădure, iaca le iese înaintea un lup. Băieții se speriară și au luat-o la fugă, săracii, care încotro au văzut cu ochii: Ion într-o parte și Cucu în alta.

Pe înnoptate, Ion s-a potolit din fugă și a început să-și caute fratele. Du-te încoace, du-te ncolo, cată-l spre răsărit, spre apus, degeaba! Cucu nicăieri. Și a început Ion să plîngă cu lacrimi și să-l strige cu glas așa de plîngător, că ar fi mișcat pînă și pietrele: „Cucu!... Cucu!... Cucu!... Cucu!...”

Și a cutreierat el o săptămînă de zile drumurile, cîmpiile, munții și pădurile, întrebînd din om în om, din sat în sat; dar zadarnic i-a fost osteneala. Slăbise bietul băiat și se uscaseră de nu îl mai cunoșteai; dar el tot nu se lăsa și striga mereu: „Cucu! Cucu! Cucu!”

S-a întîmplat, că, într-o zi, a trecut pe acolo Dumnezeu cu Sfîntul Petre.

– Doamne! Ce suferință o fi pe copilul ăsta, de se trudește atîta? Îl vezi cum a slăbit? Numai oasele-s de el, săracul!...

– Ce să fie, Petre! A avut și el un frate și l-a pierdut. Acum îl caută pe toate drumurile și-l plînge...

– Fie-ți milă, Doamne, de el și îl ușurează, fă-l pasăre ca să nu se mai trudească atîta, căci pasăre fiind, poate l-o găsi mai repede.

– Fie cum zici tu, Petre!

Și Dumnezeu făcînd niște semne cu mîna, îndată copilul acela s-a prefăcut într-o pasăre; și... sfîr... în zbor spre pădurea vecină. De colo, prin grădini și peste cîmpuri tot strigă mereu: „Cucu! Cucu! Cucu!”

Cucu, pasărea cîntătoare a grădinilor și a pădurilor și numită așa după cîntecul ei: „Cucu, Cucu”, povestea bătrînească zice că e Ion, fratele Cucului.

Și cîntă „Cucu! Cucu!”, de la începutul primăverii și pînă la Sfîntul-Petre; iar de atunci răgușește de atîta strigăt zadarnic. Tocmai la anul începe iar, și așa va striga cîtu-i lumea pe frate-său căruia cine știe unde i-or fi zăcînd oasele, după întîmplatul cu lupul.

Legendă populară

Coroane ale cinstirii
la bustul lui Bălcescu

În ziua de 14 martie, școlarii din Micherechi au evocat momentele eroice ale revoluției de la 1848. În cadrul unui program cultu-

ral, elevii au recitat versuri ocazionale, după care împreună cu profesorii au pornit la monumentele care cinstesc la Micherechi eroii

revoluției pașoptiste. Au depus coroane de flori la placa comemorativă de pe peretele școlii și la bustul marelui revoluționar român, N. Bălcescu, care a luptat pentru împăciuirea românilor și unguirilor.

În imagine: depunerea coroanei la bustul lui Nicolae Bălcescu.

R. Ruja

Mici matematicieni de la Otlaca-Pustă

De mai mulți ani, în cadrul cercului școlar de matematică, mă ocup cu elevii dotați. În decursul unui an școlar sunt organizate mai multe concursuri de matematică pe țară, pentru elevi. Aș aminti Concursul „Varga Tamás” pentru elevii claselor 7–8, Concursul „Kalmár László” pentru clasele 3–8 sau Concursul „Zrínyi Ilona”, organizat tot pentru clasele 3–8. La acesta din urmă s-au decis să participe și elevii de la Școala generală din Otlaca-Pustă, încă din anul 1995.

Acest concurs de matematică se desfășoară începînd din 1990, anul acesta participînd un număr de 52.894 de elevi din țară și 12.236 de elevi de peste hotare. Din județul Bichiș au participat în total 2.069 de elevi.

Este de remarcat că acest concurs de matematică se abate de la concursul tradițional. Astfel, elevilor claselor a treia și a patra li se dau 20 de probleme să le rezolve în 60 de minute, elevilor claselor a cincea și a șasea 25 de probleme în 75 de minute, iar elevilor claselor a șaptea și a opta 30

Concurenții din Otlaca, împreună cu profesorul lor de matematică

de probleme în 90 de minute. După fiecare problemă se dau 5 rezultate (A, B, C, D și E) dintre care doar unul este corect. De pe o foaie separată, elevii trebuie să însemne care dintre rezultatele date sunt bune. Evaluarea se face conform formulei: $4 \times H + R + F$, unde H înseamnă răspunsuri corecte, R – răspunsuri greșite, iar F – numărul de probleme propuse spre rezolvare.

Anul acesta, de la Otlaca-

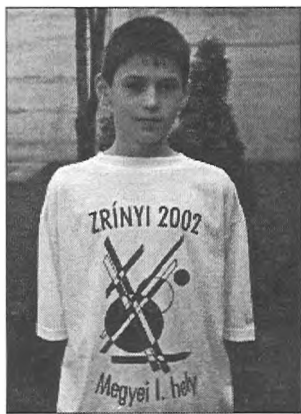
Pustă au participat trei elevi, obținînd rezultate bune, după cum urmează: Csaba Tolnai din clasa a 4-a, Nicoleta Toth din clasa a 5-a și Victor Ribar din clasa a 8-a, care a obținut locul 66, numele lui figurînd pe lista primilor 100 de clasați din județul Bichiș.

Și în anul viitor dorim să participăm la acest concurs, dar cu un număr mai mare de elevi și, bineînțeles, cu rezultate și mai bune.

Daniel Negrea profesor

La același concurs de matematică

Locul întâi i-a revenit unui elev din Micherechi

Recent s-au publicat rezultatele concursului de matematică, „Zrínyi Ilona” faza județeană, desfășurat la Șercad. La concursul organizat între elevii școlilor generale din județul Bichiș au luat parte și școli românești, ca de exemplu cea din Giula, Micherechi și Otlaca-Pustă. În ce privește rezultatul mult așteptat, unul dintre elevii din Micherechi a obținut un succes deosebit.

Cristian Ruja, rezolvînd problemele matematice fără greșală, s-a clasat pe primul loc printre elevii din clasa a 4-a. Concursul nu s-a sfîrșit aici, pentru că în zilele de 27–29 martie, la Kecskemét, se va desfășura competiția pe țară, la care se va lua la întrecere și micul micherechean Cristian. Îi dorim, și pe această cale, un rezultat la fel de bun.

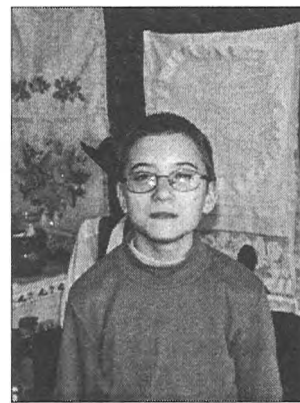
R.R.

Grigore iarăși a cîntat cel mai frumos

Ne-am obișnuit deja ca după concursurile muzicale de solo-voce, organizate pentru elevi de școală generală, să-l găsim printre cei mai buni interpreți pe Grigore Poiendan din Micherechi. „Renumitul nostru cîntăreț” a adus iarăși mîndrie atît pentru Școala generală română din Micherechi, cît și pentru familia sa. La concursul județean de cîntece populare,

desfășurat la 12 martie, la Bichișciaba, Grigore a obținut din nou primul loc, interpretînd cîntece românești și maghiare. Cu acest rezultat, talentatul nostru Grigore a ajuns la faza pe țară a concursului, reprezentîndu-ne naționalitatea. Concursul se va desfășura în perioada 19–21 aprilie, la Gödöllő și în 29 aprilie, la Budapesta.

– ruja –

Dintre multiplele stări emoționale ale copiilor, una trebuie luată foarte serios, anume, teama, frica. De la naștere pînă la moarte, copilul, iar mai târziu omul adult înfîlnește la tot pasul împrejurări, condiții, situații care trezesc teama sau stîrnesc frica de ceva, de cineva. Tot timpul omul este pus în situația să se teamă de ceva. Și asta începe încă din copilărie: dimineața, copilul se teme să nu întârzie de la școală, apoi, în timpul lecțiilor, se teme cînd e chemat la tablă, cînd scrie vreo teză sau lucrare scrisă, se teme pe stradă, de circulația intensă, se teme, ajuns acasă, cînd aduce vreo notă proastă în carnetul de note. Dar părinții, la fel, confruntă în toată ziua circumstanțe periculoase, care încordează nervii și stîrnesc teama. Teama înseamnă mai mult decît stresul zilnic, este o stare sufletească mult mai gravă, cu urmări uneori chiar catastrofale.

O cunoștință mi-a povestit despre un episod tragic din viață: erau ei doi prieteni de nedespărțit, prieteni la bine și la rău. Amîndoi au copilărit împreună, pe urmă și-au petrecut împreună și adolescența. Cînd au devenit maturi, și-au găsit și prietene. Iar cînd pe prieten l-a părăsit iubita, acesta a devenit depresiv, iar pînă

Cîteva sfaturi pentru părinți

Cînd copilul se teme

la urmă, chiar s-a sinucis. De atunci, cunoștința mea are remușcări și îl muștră conștiința: oare de ce n-a fost mai atent, de ce nu i-a purtat mai mult de grijă prietenului. Și acum, uneori, noaptea are coșmar, văzîndu-și prietenul în vis.

Dar e cunoscută și situația cînd o văduvă, după moartea soțului (sau invers) îi roagă pe copii sau nepoți, să doarmă la ea, să nu rămînă singură, fiindu-i frică. Firește, nu se teme că cineva o fură sau de teama ca răposatul se întoarce la casa lui sub formă de stafie. Se teme pur și simplu de singurătate, de casa și de locuința pustie. Acești oameni singuratici pot fi vindecați nu prin medicamente, ci cu multă răbdare, cu atenție, prin dragostea familiei, a copiilor sau a nepoților.

Dacă pînă acum am dat exemple ilustrînd teama adulților, acum să ne îndreptăm preocuparea spre copii. Și aceștia se tem: să nu rămînă singuri, să nu rămînă în întuneric, să nu se rătăcească.

Frica de singurătate și de întuneric a copilului este o

problemă psihologică gravă. Pentru părinți este una dintre cele mai dificile și oboșitoare sarcini, să spulbere teama, frica copilului. Deseori teama copilului este reală sau cel puțin îndreptățită. De pildă, azi, cînd la tot pasul înfîlțim divorțuri, copilul se teme că părinții vor divorța și atunci el, copilul, va rămîne numai cu unul din ei, fie cu mama, fie cu tata. Dar deseori, în zilele noastre, copiii se tem chiar să fie abandonați, lăsați pe seama bunicilor sau a altor rude. Iar copilul nu poate vorbi cu nimeni despre frica aceasta. Tocmai problema care îl frămîntă mai mult, aceasta nu se discută în familie. Deseori copilul e martorul unor certuri dintre părinți. Și el nu poate face nimic, se retrage într-un colț și tremură de frică: se vor despărți părinții, îl vor abandona părinții, ce se va întîmpla cu el? Dar copilul poate avea și alte temeri pe care, la fel, nu le discută cu părinții. Tocmai de aceea e atît de important, ca părinții să discute, să vorbească cît mai mult cu copiii lor. Pe de altă parte, frica nu trebuie supradimensionată, acordîndu-i-se o importanță exagerată. Copilul trebuie convins, trebuie discutat cu el: n-are de ce se teme în întuneric, n-are de ce să-i fie frică, dragostea părinților îl va ocroti întotdeauna. În acest fel, treptat-treptat, copilul va învinge frica.

Roxana Hofer, într-un studiu intitulat *Copilul și teama* (apărut în revista Planeta Pămînt, magazin internațional, nr. 22) propune rezolvarea problemei, concentrîndu-și sfaturile în cinci puncte:

1. În camera copilului, lăsați aprinsă o lampă mai slabă pînă ce copilul adoarme. Dar e și mai bine să stai lîngă el, să-i povestești, să-l liniștești. Dar să i se spună în repetate rînduri fraze liniștitoare, de exemplu: „Știu că ți-e frică de întuneric, însă aici ești în siguranță”; „Nu te teme, noi sîntem aici, nu ți se poate întîmpla nimic rău”; „Uneori întunericul pare înfricoșător, dar n-ai de ce te teme, nu e nimic aici, de ce să-ți fie frică”.

2. Copilul trebuie întrebă, cum îl putem ajuta. Trebuie chestionat și despre

sursa de teamă. Dar trebuie să stabilim și o limită a ajutorului: „Știu că vrei ca eu (mama sau tatăl) să stau cu tine. Voi sta cîteva minute, după care va trebui să plec. Nu-ți fie frică. Las lumina aprinsă și aici ești în siguranță.” E util să lăsăm copilul să adoarmă cu jucăria preferată, cu pernuța sau pătura preferată, toate acestea dîndu-i siguranță, liniștindu-l.

3. Părinții să acorde copilului mai mult timp pentru obiceiurile de dinainte de culcare. În timpul discuțiilor, într-o atmosferă liniștită, intimă, să-l întrebăm pe copil, de ce se teme, ce îl înspăimîntă. În acest fel, să învățăm copilul, să-și controleze frica.

4. Cea mai dificilă încercare la care sînt supuși părinții este atunci cînd copilul vrea să doarmă împreună

cu ei, chiar cu ei într-un pat. Pentru a-l determina să renunțe la acest lucru, să-i promitem anumite recompense, dacă e în stare să doarmă singur un anumit număr (x-zile, respectiv nopți) de nopți. Dacă încercarea reușește, copilul trebuie lăudat. Dacă nu poate adormi și nu doarme singur numărul de nopți stabilite, atunci nu trebuie descurajat, ci îndemnat să încerce iarăși și iarăși.

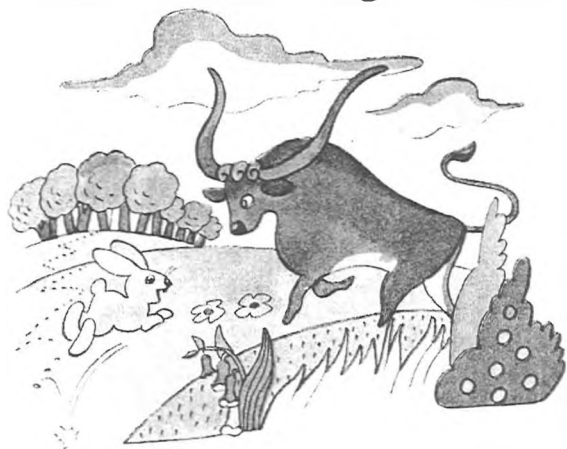
5. Un mod util de a învinge frica poate fi și acela al jocului pe întuneric sau într-un mediu mai puțin luminos. În acest fel copilul sesizează prezența părinților și totuși se confruntă cu întunericul. Fiindcă învingînd frica de întuneric și teama de singurătate (sau teama de a fi părăsit), copilul își învinge propriile sentimente negative față de aceste circumstanțe.

În acest fel, copilul va deveni echilibrat, cu sufletul împăcat și liniștit atît în timpul nopții, cît și în condiții de întuneric.

io-ma

Victor Sivetidis

Viclean sau fricos?

Odată, un taur s-a întîlnit cu un iepure care fugea în zigzaguri, încurcîndu-și urmele, și-i zise:

– Te pricepi să-ți păcălești dușmanii! Cine se ia după urmele tale, atît de încălțate, amețește, nu alta! Ești tare isteț! Aș fi vrut să fiu și eu ca tine!

Iepurele zîmbi:

– Degeaba mă invidiezi. Niciodată nu m-a dus gîndul la vicleanie. Alerg în felul acesta fiindcă mi-e frică. Îmi pierd firea și atunci fug amețit, ici-colo, și așa mi se încurcă urmele.

– Și de ce să-ți fie atîta frică, dacă știi să fugi iute ca o săgeată? Asta n-o mai înțeleg!

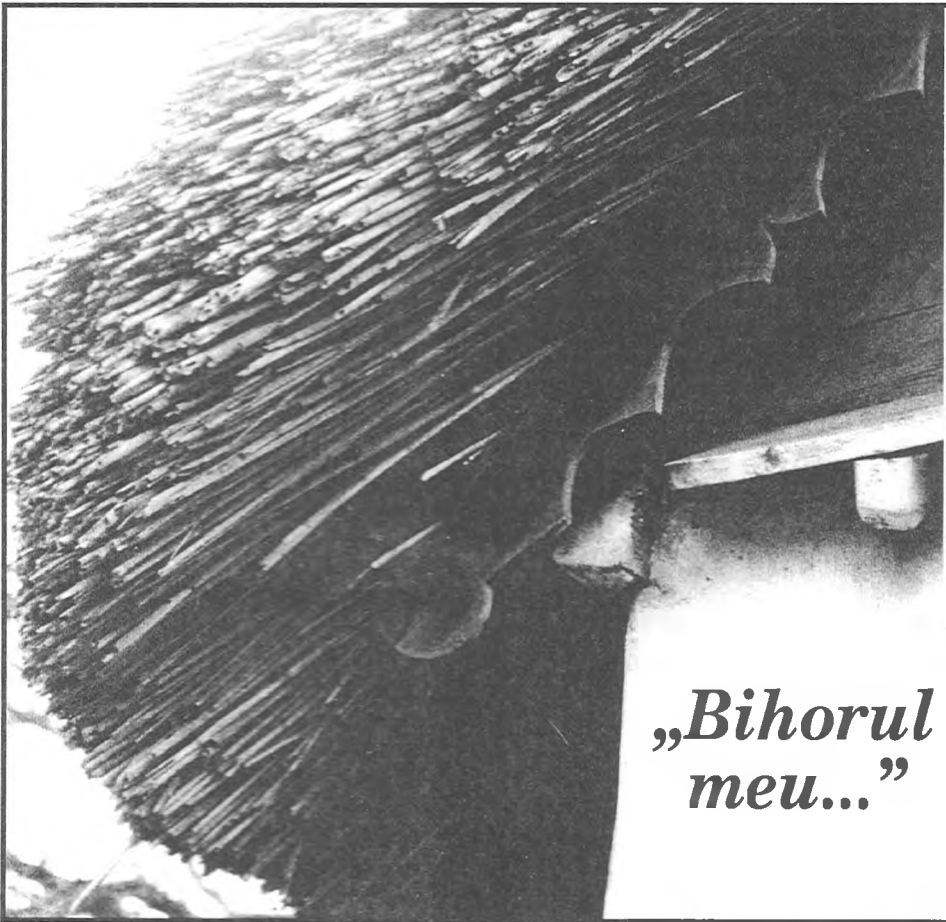
Hai să ne schimbăm „arme” și atunci vei înțelege.

Trei reviste redactate de giulanul David Voniga

1	2	3	4		5		6	7	8
9					10	11			
12				13		14			
15				16	17		18		
19			20			21			
		22						23	
24						25			
		26				27		28	
29	30					31	32		
			33						

ORIZONTAL: 1. Cea mai cunoscută revistă a lui David Voniga 6. Punte peste apă 9. Pocit, hîd 10. Lucrător la o instalație de măcinat 12. Haină de iarnă 14. Soare – la italieni 15. Organizație teroristă din Irlanda de Nord 16. Mare – dar numai pe jumătate 18. Prășesc 19. NE 20. Cîștig, beneficiu 22. Specie de stejar 23. Simbol chimic 24. Numele unui teatru din Capitală (numit după muza comediei) 25. Remiză în partida de șah 26. Privitor la religie, sfînt 28. Denumirea simbolică a unui sunet muzical 29. Dărmătura 31. Scria, însemna 33. Taine, mistere

VERTICAL: 1. O altă revistă a lui David Voniga 2. Felicitare 3. Membrul superior al corpului 4. Aci – în țară la noi 5. Posed 6. Netot, stupid 7. Vas de lut 8. A treia publicație redactată de David Voniga 11. Element de bază al scheletului 13. Locuitor al Statelor Unite 17. Publicație periodică 20. Le găsim în mîinile șoferilor 21. Plantă textilă 22. Afla – un pic greșit! 23. Tipăritură, volum 27. Mînjesc 30. Sul – fără cap! 32. Ființă umană A. H.

„Bihorul meu...”

Ani în șir zîmbeam de fiecare dată, cînd un coleg, ziarist originar din Bihor, pomenea meleagurile natale cu mîndrie și nostalgie. Că sentimentele acestea erau adînci și adevărate mi-am dat seama abia atunci, cînd am fost pentru prima dată în părțile bihorene locuite cîndva de mulți români. Structura localităților, specificul caselor, amplasarea dependințelor era de neconfundat. Toate aceste impresii le-am păstrat și pînă azi, deși ele m-au stîrnit cu ani în urmă. În toamna trecută am călătorit iarăși prin Bihor, dar în mai multe comune n-am mai regăsit atmosfera de odinioară. În schimb, altele și-au păstrat caracterul: *Săcalul*, deși are școală nouă și centrul comunei transformat, și-a menținut caracterul sătesc bihorean. Același lucru l-am recunoscut la *Jaca* și *Vecherd*. Totuși *Bedeul* este cel mai evident în acest sens. Pe strada mare, toate casele sînt frumos rînduite, primenite, se cunoaște modernizarea din întreaga industrie de construcție. Și totuși, în ciuda faptului că cele mai multe case s-au înnoit, aspectul străzii s-a păstrat. Ce asigură statornicia și specificul locului? Cu siguranță ansamblul arhitectonic specific bihorean, cu hambarele de-a lungul străzii. „Goria” tipică pentru oricare sat bihorean nu se mai păstrează doar în puține locuri, printre care și la Bedeu. Însă reconstruite, rînduite, frumos îngrijite, vîruite, precum casa, așa și aceste construcții gospodărești anexe asigură și în viitor ceea ce se poate numi „atmosferă bihoreană”, prin care rămîne unic și de farmec neîndoelnic „Bihorul meu”.

-ilda-

Caragiale pe scenele lumii

Cu ocazia „Anului Caragiale”, creația literară a marelui dramaturg român va fi prezentată și în afara hotarelor României. În aceste zile, România va participa la târgurile de carte de la Londra, Leipzig și Paris.

Prima participare este cea de la Tîrgul Internațional de Carte de la Londra, care se desfășoară chiar în aceste zile. Din opera lui Caragiale sînt prezentate aici cîteva fragmente semnificative, programul fiind susținut de *Ramona Gungzol Davies* și *Alex Francis Drake*, asistenți la Centrul de Studii Românești de la Londra.

A doua participare este cea de la Tîrgul Internațional de Carte de la Leipzig, Germania, care se desfășoară spre sfîrșitul acestei săptămîni, în zilele de 21-24 martie. La acest tîrg va fi lansată un volum din crea-

țiile lui Caragiale și se va desfășura simpozionul I. L. Caragiale – 150 de ani de la naștere, cu participarea mai multor profesori renumiți.

Dar cea mai consistentă prezență a României se va face simțită la Tîrgul Internațional de Carte de la Paris, între 22-27 martie. Pe 23 martie, Teatrul Național „I. L. Caragiale” din București va prezenta, într-o sală de teatru de 350 de locuri, din centrul Parisului, spectacolul „Momente și schițe”. Din distribuție vor face parte marii actori *Radu Beligan*, *Cheorghe Dinică* și *Marin Moraru*. De asemenea, în timpul tîrgului de carte va fi prezentat și spectacolul de mare succes „Take, lanke și Cadîr”, de V. I. Popa, cînd parizienii îi vor admira încă o dată pe cei trei maeștri ai scenei românești.

În grai viu

Am citit că...

În zilele trecute, cînd o fo' vreme ceie mîndră, dă am putut ieși la on pic dă lucru în grădină, m-am pus să samăn niște morcovi, petrenjel și rădite roșii. Numa că n-or trecut mai mult dă cinci-șasă perțuri, cînd iaca îl vād pă Ferocu, vecinu dîn fundu ogrăzî, că ieșe și iel cu sapa, grebla și cu ce mai știu io ce sârsamuri dă grădinărit. Cum dăm cu uătii unu dă altu, cum ne dăm noi bineață, dă' și la voarbe. Îi spun io că-m pare bine că-l vād că amu să mișcă bine și fără bîta ce cîrnă – că i-o fo' rupt picioru, ș-o zăcut cu el dăstul dă mult astă iarnă, – apoi am trecut noi și la alte treburi d-a noaște. Ciorba, vecinu dîn spatele cășii noaște, băsamă ne-o auzit – uă numa că ne-o văzut, nu știu – dă' bogăt și dăstul că și iel s-o apropiet dă noi și, cum îi dala la noi, și el s-o băgat în voarbe.

No-amu, la una ca asta nu le-am putut spune ca să mă lese-n pace, că io încă nici n-am avut rînd să mă prind dă sămănat, așe că ne-am încins la dispuță. Apu nici aceie nu-i dă mnirare că am trecut noi la politică, bunăuăra la alejerile ce să apropie. Pîntră aște vecinu Ciorba îl întrebă pă Ferocu că el pă cine a vota, că așe ar trebui să facem – zice el – ca să-l alejem pă cutare și cutare (nu i-oi spune numele), că acela o făgădit în scris cum că, dacă a fi ales, atunci tăta ulița noastă a căpăta drum dă teatru. Ferocu la asta zice că el nu mai crede în făgăduielile nimăru, că dîn aște amu li plin podu

ș-așe. Io numa am tăcut și i-am ascultat. Cînd amu erau pă gătate, atunci io, – după ce i-am îndemnat să margă să voteze, apu cu votu să-ș spună părere – i-am întreat cum că n-au ceva înteressant dă citit, că în zilele trecute, în afară dă dușmăniile dîntră partide, omoruri și tilhării, d-alte treburi întărsante n-am dat cu uătii.

La una ca asta Ciorba vecinu dăloc îm spune ca să scriu dăspră șogoru-so dă la Giulia, pă care l-or globit numa d-aceie pîntru că îngrășe porci la casa lui... Că și în uișag o fo' pus... Că d-înde dă la dracu or mînca carne dă porc orășenii, dacă nu li-i sclobod să îngrășe porci... Ș-o mai și suduit una nămniloasă.

Ferocu, dă colo dîn fundu ogrăzî, mă întrebă că n-am citit io în uișagu județan dă doctorița dîn satu vecin, pă care primaru u-o dat afară dîn post numa pîntru că nu s-o-nvoit să-i deie on piporoș că iel o fo' beteag atunci cînd ar fi trăbuit să margă la birăime pîntru ceva fărădăleji, ce o făcut cu colegii lui dă la casa satului...

No, le-am mulțămît io dă sfaturile pă care mi le-or dat și i-am rugat să-m aducă uișagurile dă care m-or vorbit, făgădindu-le că n-am să mă uit dă iele, apu dacă m-or plăce și mie, le-oi pune și în foaie noastă.

Înt-atîta am rămas, că sămînțele și sârsamurile mă așteptau și pă mine.

Vă dorește sănătate cît mai bună și numa bine:

Ion Podaru
pensionar

Ion Heliade Rădulescu – 200 de ani de la naștere (1802–2002)

Pentru prima jumătate a secolului al XIX-lea, Ion Heliade Rădulescu rămâne figura proeminentă a culturii și literaturii române. El este în cultura română a timpului întemeietorul multor instituții de bază și deopotrivă o personalitate pleneră cu vocația „omului complet”, cum ar spune C. Noica, o personalitate manifestată în domenii din cele mai diverse. Avea dreptate Mircea Eliade, într-un eseu despre generația enciclopedică a începutului de secol, când afirma că acești scriitori din zorii literaturii române au fost adevărați mecenai, care s-au risipit în toate zonele culturale, a trebuit să facă mult, repede și pe scurtă durată de timp. Implicarea lor în politica vremii, în școală, teatru, presă și literatură, a dus la constituirea bazelor culturii române moderne, dar în același timp le-a furat răgazul de a-și definitiva opera literară. Ion Heliade Rădulescu este și printre puținii intelectuali ai vremii, cu un orizont cultural atât de vast, capabil să-i dea posibilitatea de a se desfășura pe spații întinse de cultură europeană. Enciclopedismul său se caracterizează prin diversitatea culturală – cultură populară, cultură franceză, germană, mitologie, lingvistică, teorie literară – dar și printr-o eterogenitate structurală și temperamentală, desfășurate în zonele cel mai bogate și variate.

Vocația de întemeietor o are Heliade Rădulescu în domeniul limbii române. *Gramatica românească* din 1828 pune temeiurile limbii, printr-un sistem normat de reguli, într-o vreme când diferite curente lingvistice tulburau apele limbii: pumnismul, latinismul, italianismul, etimologismul, purismul. Limba constituie și mobilul angajării sale în apariția ziaristicii românești. *Curierul românesc*, *Curierul de ambe sexe*, 1829, 1830, aduc în publicistica românească prima afirmare a unui stil jurnalistic, dar și a unei atitudini superioare a actului mediatic. Se poate afirma că perioada jurnalismului lui Heliade este și prima vîrstă de certă valoare a publicisticii românești, anticipînd pe cea de-a doua, de la *Timpu*.

Activitatea de ziarist s-a împletit cu cea de scriitor, printr-un transfer de formule, procedee, stiluri și limbaje din zona presei în zona creației ficționale. Heliade Rădulescu pune bazele teoriei literare, prin cîteva importante studii, cum sînt *Curs întreg de poezie generală*, 1868–1880, *Satira*, 1830. Viziunea asupra unor forme literare apare și în domeniul creației filosofice. Chiar dacă nu e vorba de un sistem filosofic propriu-zis, Heliade este întemeietor și în planul unui limbaj filosofic, prin două importante volume, la loc de cinste în biblioteca personală a lui Eminescu: *Biblicele*, 1858, și *Echilibrul între antiteze*, 1859–1869.

Poetul Heliade este o figură de frunte a literaturii începutului de veac XIX, dominînd epoca prin cîteva esențiale contribuții de creație beletristică. Autor de fabule, satire, meditații, prelucrări folclorice și mitologice (*Zburătorul*), este și primul autor de epopee cosmogonică (*Anatolida*), dar și de epopee istorico-mitologică (*Mihaida*), lecturi preferate de

I. Eliade

Eminescu mai tîrziu. O bună parte din construcțiile ideatice ale acestor epopei se regăsesc în însemnările lui Eminescu, din manuscrise. Dimitrie Popovici, care va scrie una din cele mai ample și originale sinteze despre ideologia literară, politică și socială a lui Heliade, sublinia rolul de întemeietor cultural, dar și deschiderea în informații cu marile doctrine europene, în special cu cea franceză. Romantic prin aspirații, psihologie și viziune, clasic prin formule și gust pentru mitologie și creație populară, Heliade Rădulescu este și singurul reprezentant al clasicismului literar, dar și un premegător al imaginației omului romantic. Chiar biografia sa încărcată de legendă și adevăr, utopie și angajare, viziunea profetică pe care și-a luat-o pentru destinul neamului său, atestă o personalitate puternică și paradoxală.

Rămîne încă descoperită și incitat de atrăgătoare publicistica sa, un amestec de proză non-fictivă și literatură de bun gust literar. Întîlnești aici eseu, cronică de eveniment cultural, polemică bine întretinută, pamflet cu valențe literare, anecdote, parabole, într-un mozaic de texte, oricînd la concurență cu marea literatură. Cititorul de azi, la 200 de ani de la nașterea sa, poate găsi un bun profit intelectual din această parte, mai puțin cercetată a operei heliadești. Gîndul care sperie pe acest posibil cititor este imensitatea pleneră a cîmpului de acțiune a scrisului heliadesc, dar este și un gînd care incită la o lectură modernă a multiplelor fețe ale geniului său.

prof. dr. Cornel Munteanu
Univ. ELTE, Budapesta

Poezia

*Din ceruri descintută, a mea candidă liră
N-am atînat vrodată la poartă de-mpărați;
Cînd însă-ale lor fapte venind o-nusflețiră,
Din secol pîn' la altul etern au fost cîntați.*

*Virtutea prin puterea-mi devine o ființă,
Ca zeu pre pămînt are și templu, și altar;
Și vițiul, din contra, din neagra locuință
Cu scorta lui de rele e fătul lui Tartar.*

*Istoria prin mine ia chip, se-nfîntează,
Și Libertatea mumă a fericirii fac;
Eu Timpului dau aripi; prin mine el viază,
Și-n candidă fecioară eu Pacea o prefac.*

*La cîmp și la cetate, în noapte și în rază,
În carceri, pe ruine, pe oamenii mari cînt;
Conserv ale lor nume în secol, de viază,
Fac vie-a lor țărînă, dau suflul în mormînt.*

*Fu noapte, și acuma, cînd soarele răsare,
Venii eroii voștri în lume-a celebra;
A lor țărînă sacră la vocea mea tresare.
Și dacă dormiți încă, cei morți vă va-nvia.*

*Țirgoviștea e templu l-a mea călătorie
Și p-ale lui ruine în pace mă așază,
Și lupte valoroase pe-ntinsa ei cîmpie,
Și fapte mari, victorii naintea mea le văz.*

Corbul și vulpea¹

*Jupîn corbul cîștigase
Din negoțul ce-apucase
Un bun chilipir de caș.
Și cu dînsu-n cioc se duse
P-un copaci, unde se puse
Ca un om l-al său sălaş.
Vulpea, ca o jupîneasă,
O cam șterge de p-acasă,
Și ieșise la primblare;
Iar bunul miros ce are
D-ici, de colo o-ndreptă
Sub copaci, și-n sus cătă:*

*„Jupîne corb, plecăciune!
O, Doamne, ce frumusețe!
Ce pasere, ce minune,
Ce drag de pene mărățe!...
Dar n-are glas; ce păcat!”*

*Corbul îngîmfat în sine,
Nicidecum nu-i veni bine
Ca vulpea să-l socotească
De mut, sau să mi-l vorbească
Că e prost l-al său cîntat.
Lungi gîtul, căscă ciocul
Și-ncepu a croncăni.
Cașul căzînd, vulpea-aci,
Cîntărețul păți jocul.*

*„Jupîn corb, precum se vede,
Minte numai îți lipsește;
Și fă bine de mă crede
Și-nvață, te folosește:
Că de mult, foarte de mult,
Din punga celor ce-ascult
Lingușitorii trăiesc.”*

¹ Fabula este tradusă după Le corbeau et le renard a lui La Fontaine.

La 1 decembrie 1962, la sediul Uniunii Democratice a Românilor din Ungaria, a luat ființă primul cerc folcloric propriu. (Vezi: *Foia românească*, nr. 30, 27 iulie 2001, p. 13). Evocarea acestui eveniment am încheiat-o cu următoarea frază necontestată nici de atunci de nimeni: „S-a înființat, și-a visat planuri frumoase, n-a făcut nimic, apoi a dispărut inaparent după paleta vieții culturale a comunității noastre.”

Așadar, Cercul folcloric nu și-a îndeplinit misiunea la care s-a angajat cu atita dorință pentru a salva ceva din moștenirea noastră culturală care, în acea perioadă, încă era aproape intactă. Precum sesizaserăm și în evocarea menționată „au trecut lunile, apoi și anii, dar cu material adunat nimeni nu s-a prezentat”, doar eu am avut câteva încercări – fără nu prea mare încredere în mine însumi – printre care se enumără și culegerea unor proverbe și zicători din satul meu natal. Scopul meu atunci era foarte simplu: să adun câteva zeci de zicale micherechene pentru „Calendarul nostru”, unica publicație a Uniunii, al cărei angajat eram de la începutul anilor '60. Ca prim pas, am început să notez într-un caiet acele proverbe și zicători pe care le cunoșteam încă din copilărie. S-au adunat câteva, dar nu atâtea de câte gindeam că am nevoie. A urmat apoi o nouă etapă a colectării, când i-am luat la „interogare” pe câțiva activiști culturali micherecheni, membri ai diferitelor comisii ale Uniunii, printre care țin să-i amintesc pe Vasile Marc, Gheorghe Dulău și Ioan Berényi. Mă așezam lângă unul sau altul dintre ei, din când în când îmi șopteau câte un dicton, îl notam pe o fișuică, ca apoi cele adunate să le înregistrez în caietelul meu.

Numai din curiozitate merită să amintesc două amănunte caracteristice ale acestei etape ale colecționării începătorului. Când bace Vasile Marc intra la sediul Uniunii, de fiecare dată mi se adresa și îmi dicta câteva zicale „noi”, de parcă făcea raportul militarului supus. Sau: Într-o călătorie cu mașina la Budapesta l-am avut ca coleg de drum, dus-în-

Primul meu volum folcloric

Proverbe și zicători din Micherechi

tors, pe dascălul micherechean Gheorghe Dulău, care mi-a dictat zeci și zeci de proverbe și zicători într-o singură drumetie.

A urmat apoi o fază mai bine gândită a culegerii când, cu ocazia deplasărilor sporadice la Micherechi, luam cu mine și colecția de zicale, din care celor vizitați – rude, prieteni, cunoștințe apropiate – le citeam câteva exemple spre a înțelege exact ce fel de „zicale din bătrâni” doresc să aflu de la dîșii. Această soluție, sistem de „conlucrare” s-a dovedit a fi extrem de rodnic: abia citeam câte-un dicton, două, interlocutorul ocazional imediat își aducea aminte de altele, mi le spunea, le notam, citeam mai departe...

De menționat încă și faptul că, pe parcursul acestor „colaborări”, între răspunsurile date se strecurau și alte specii folclorice, cu precădere strigături, pe care – atunci încă doar la orice eventualitate – la fel le treceam în registru. (Mai târziu, strigăturile adunate astfel au format fondul de pornire al volumului „Floricele”).

Pe la sfîrșitul anului 1965, când, pentru a evita unele dublări, zicalele adunate le-am rînduit în ordine alfabetică, mi-am dat seama că am culesse peste măsură de multe pentru a le putea introduce în publicația amintită. Dacă-mi amintesc bine, atunci „stocul” de zicale atinsese cifra de patru-cinci sute. Ca urmare, atunci încă habar nu aveam ce-o să fac cu ele.

Din fericire, două evenimente, survenite pe neașteptate, mi-au îndreptat atenția spre a publica într-un volum separat cele culese de la consătenii mei. Întîmplarea a adus ca, în toamna aceluiași an, profesorul Samuil Domokos să se prezinte la Uniune cu rugămintea de a-l sprijini în

editarea culegerii complete de basme populare ale micherecheanului bace Vasile Gurzău. (Notă: Broșura în manuscris, „Tradiții populare din Micherechi. Poveștile lui Vasile Gurzău”, a profesorului budapestan deja era cunoscută atît de mine, cît și de șeful meu de atunci, Petru Silaghi, deoa-

cercetări etnografice, căruia, printre altele, i-am amintit de culegerea mea, solicitîndu-i sfaturi de specialitate cu privire la ceea ce s-ar putea face cu colecția pusă la dosar – prea vastă pentru a putea fi publicată într-un periodic anual, dar încă nu destul de amplă pentru a putea fi editată într-un volum independent. Din fericire, nu m-am înșelat: Kósa m-a încurajat entuziasmat, mi-a propus să completez lucrarea, ca apoi s-o redactez în așa fel ca toate proverbele și zicătorile ce se vor aduna să fie traduse în limba maghiară cu explicarea acestora în ambele limbi. Iar pentru a-mi asigura și un sprijin pur de specialitate, în același timp m-a prezentat în mod elogios specialistei în paremologie, pe nume Szemerényi Ágnes, de la care,

pe lîngă îndrumări utile, am primit și lista unor publicații de specialitate, în scopul de a mă perfecționa în domeniul zicalelor de tot felul.

În posesia acestor îndrumări convingătoare, cuprins de o deosebită înșuflețire, mi-am văzut de treabă și am adunat peste o mie de zicale, le-am prelucrat în forma propusă de noii mei prieteni, ca apoi, pe la sfîrșitul anului următor (1967), să termin cu toate treburile de prelucrare și să mă prezint la Petru Silaghi pentru a mi se asigura publicarea volumului sub egida Uniunii. Datorită faptului că în acel an, în bugetul Uniunii într-adevăr nu figurau bani pentru publicații neplanificate, tov. Silaghi mi-a promis că în anul următor (1968) va face demersuri pentru a mi se publica și colecția mea. Așa s-a și întîmplat: Cu sprijinul afectiv al domnului Eperjessy Ernő, Uniunea a primit o sumă suficientă atît pentru dreptul de autor, cît

și pentru toate cheltuielile tipografice. Însă, șeful meu de serviciu a socotit că suma propusă de Secția pentru naționalități din Ministerul Culturii – în total 12 mii de forinți – e prea mare, mi-a promis doar 8 mii. Nu l-am acceptat. Ne-am mai certat una, după care eu am așezat manuscrisul în pupitru. Tărăgănea-lă a mai durat vreo doi ani.

Pe la începutul anilor '70 – tocmai în perioada cînd mă pregăteam să părăsesc Uniunea – în fruntea Secției de învățămînt din cadrul Comitetului Executiv al Sfatului județean Bichiș a fost numit Csende Béla. Făcînd cunoștință cu dînsul, odată am îndrăznit să-i pomenesc de peripețiile mele cu tov. Silaghi, și că mi-ar face un mare serviciu dacă m-ar ajuta să-l convingem pe prietenul său că lucrarea ce zace în pupitru e demnă de a fi publicată – chiar și la prețul impus de mine. Csende Béla n-a ezitat nici o clipă, ci la primul auz m-a asigurat că mă va sprijini, schițîndu-mi și soluția: Secția județeană îmi va plăti suma cerută, Uniunea va asigura bani pentru lucrările de tipar, iar volumul va apărea sub egida celor două instituții. Cu chin și vai, cei doi șefi au căzut de comun acord, ca apoi, după încă doi ani, colecția mea să ajungă la tipografie, văzînd lumina tiparului doar la începutul anului 1974.

Cît privește aprecierea volumului, mă voi mărgini la un citat – semnat de Mihaela Bucin – din tomul al I-lea al publicației noastre de specialitate: „Acest dicționar de proverbe și zicători conține peste o mie de pise culesse între 1965-1968, grupate alfabetic și tematic. Este cea mai vastă culegere de proverbe românești dintr-o singură localitate, – într-o recenzie Kósa László o consideră cea mai vastă lucrare de acest gen din Europa, – iar analiza lor amănunțită poate oferi specialiștilor informații prețioase atît despre înțelepciunea populară, cît și despre limba, modul de trai, de gîndire, relații sociale și economice din localitate românească Micherechi, din Ungaria.” (Din tradițiile populare ale românilor din Ungaria, ed. 1997, p. 15.)

Deocamdată atît despre primul meu volum folcloric.

Alexandru Hoțopan

Fotbal

La Leta Mare s-a format
o echipă bună

Echipa din Leta Mare s-a calificat în anul trecut în NB III. Sezonul de toamnă nu a reușit tocmai cum ar fi vrut băieții, ei au pierdut multe puncte atât acasă, cât și în deplasare. Motivul a fost deseori lipsa jucătorilor de bază (fiindcă sau accidentat) și lipsa concentrării până în ultimul moment. În vacanța de iarnă au avut numeroase antrenamente și meciuri amicale și au reușit să întărească echipa cu Szilágyi Sándor (portar), Nagy Zsolt (Marcali), Bencsik András (DVSC), Makra Béla (Karcag). Dar au și plecat 3 jucători (Szabó G., Orbán Imre și Mezei László). Astfel Árva Barna (antrenorul echipei) poate alege dintre următorii jucători: Szilágyi, Szatmári (portari), Nagy Cs., Csúri S., Sándor Cs., Horváth M., Ulveczki J., Szabó Z. (fundași), Bencsik A., Nagy J., Zudor S., Keresztúri L., Makra B., Árva Norbert, Máté F., Szegeđi L. (mijlocași), Kontor G., Plóka M., Nagy Zs. (atacanți).

Duminică după-masă, între meciului cu Záhony, ju-

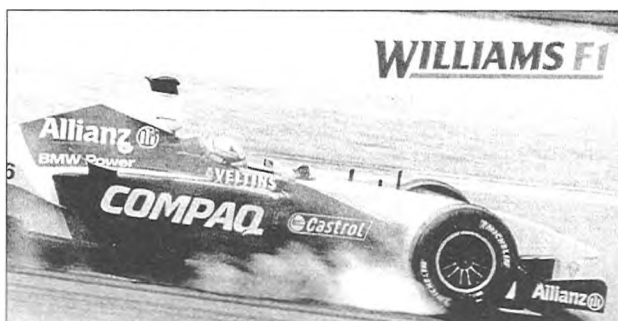
cătorii echipei și antrenorii păreau destul de liniștiți. E de înțeles, fiindcă în urmă cu o săptămână au jucat un meci foarte bun în deplasare la Ibrány (care stă pe locul 2) cu scorul 1-1. Înainte de meci, Árva Barna a declarat:

– Dacă băieții vor juca ca și cu o săptămână în urmă – și de ce nu? – atunci astăzi vom câștiga trei puncte. Cei trei jucători noi s-au acomodat bine în echipă. Primăria ne sprijină în sezonul acesta cu 4, iar interprimărie cu 2 milioane de forint. Toate condițiile sînt asigurate, nu avem altă treabă decît să ne concentrăm pe joc. După meci:

– Toată echipa a jucat foarte bine. Pe lângă cele trei goluri am avut încă numeroase alte ocazii. Parcă adversarii ar fi jucat într-o altă divizie, atât de mare a fost deosebirea dintre cele două echipe. Cu acest rezultat am luat revanșă pentru bătaia din toamnă (2-1). La ora actuală, echipa noastră stă pe locul 9. Sperăm că la sfîrșitul campionatului ne vom califica pe locul 7-9. **mlc**

Formula-1

Trioul R. Schumacher, Montoya, M. Schumacher

După antrenamentul de măsurare a timpului, piloții s-au înșirat în felul următor la linia de start: M. Schumacher, I. P. Montoya, R. Barrichello, R. Schumacher, Räikkönen, D. Coulthard.

Primele momente după start au fost destul de emoționante: în prima curbă, mașina lui Montoya a ramponat Ferrariul lui M. Schumacher. Din cauza aceasta mașina lui M. Schumacher s-a defectat și pilotul a fost obligat să intre în boxă la reparație. Montoya a continuat cursa de pe locul 10, iar Schumacher de pe locul 21, cu aproape un minut de întârziere față de Barrichello, care a gonit pe locul întâi.

Competiția de duminică ne-a adus foarte multe și im-

portante constatări: imensa rutină a lui M. Schumacher; marele progres al lui Montoya; fără o mașină sigură și fără noroc, degeaba ești pilot bun (R. Barrichello, D. Coulthard, K. Räikkönen și I. Button). Și o concluzie importantă: un pilot bun cu o mașină bună și cu o tactică chibzuită poate câștiga competiția dacă are și puțin noroc, cum avusese și Ralf Schumacher. Sînt convinși că cei care au văzut competiția, nu s-au plictisit nici o clipă. Fiecare moment a adus o întimplare neașteptată, slavă Domnului nu s-au produs accidente grave, numai mici ciocniri.

Prima rundă: ciocnirea lui Montoya cu M. Schumacher. Runda a 2-a: Sato cu Jordan-Honda a ramponat-o cealaltă

Hondă a lui Fisichella. Runda a 15-a: D. Coulthard e eliminat de pe locul 7, Montoya ocupă locul 6, iar M. Schumacher a ajuns pe locul 11 (de pe locul 21). Runda a 24-a: Räikkönen abandonează cursa de pe locul 2. Runda a 40-a: Barrichello e nevoit să întrerupă cursa de pe locul 2. Runda a 44-a: după o bătălie înverșunată, Montoya îl depășește pe Button. În ultima rundă: M. Schumacher îl depășește pe Button, iar cei doi piloți de la Williams câștigă competiția în mod fantastic. Piloții eliminați (Trulli, Panis, Coulthard, Bernoldi, Räikkönen, Young, Irvine, Webber și Barrichello) ar fi putut face un concurs separat, fiindcă dintre cei 22 de piloți care au început concursul, 9 au părăsit înainte de vreme asfaltul, care la ora respectivă era de 42 °C.

Clasamentul piloților după
cursa din Malaysia:

1. Ralf Schumacher (Ger. Williams BMW, Michelin) 10 puncte. 2. Montoya (Col. W-BMW, M) 6 puncte. 3. M. Schumacher (Ger. Ferrari B) 4 puncte. 4. Button (M. Br. Renault, M) 3 puncte. 5. Heidfeld (Ger. Sauber-Petronas B) 1 puncte. 6. Massa (M.R. S.-P., B) 1 puncte.

Clasamentul constructorilor:

1. Williams 22 p., 2. Ferrari 14 p., 3. McLaren 4 p., 4. Jaguar, Sauber și Renault 3-3 p., 7. Minardi 2 p., 8. Toyota 1 p.

Clasamentul piloților:

1. M. Schumacher 14 p., 2. Montoya 12 p., 3. R. Schumacher 10 p., 4. Räikkönen 4 p., 5. Irvine și Button 3-3 p., 7. Webber și Heidfeld 2-2 p., 9. Salo și Massa 1-1 p.

ȘAH

Urzică – Honfi,
1975

Albul mută și câștigă prin
intercepție

Rezolvarea exercițiului:

Rc8 Dc6 mat
f4 3. Dd5+ Rb6 D:h5) 2 Dd5+
1. Ne4+ f4 4. D:e4 2. f4

Kokó și-a agățat mânușile în cui

La începutul lunii martie, Kokó Kovács István a anunțat oficial că nu își va continua cariera de boxer profesionist și nu va mai intra în ring. Ultimul său meci de adio va fi la 20 aprilie, la Gdansk (Polonia) la gala prietenului său Dariusz Michalczewski. După săptămîni și luni de nesiguranță, unul dintre cei mai buni boxeri din Ungaria, dar și din Europa, a decis să-și termine cariera, socotind că nu mai are rost să intre în ring. De acum încolo se va ocupa mai mult cu familia și cu întreprinderile sale din Ungaria. După ce, la 16 iunie 2001, i-a fost „răpită” Centura de Aur WBO, categoria pană, de I. P. Chacon (Argentina), continuarea nu a fost

după așteptările ex-campionului. Multe promisiuni, multe decepții, nesiguranță, îndoieli s-au acumulat săptămîni în șir, iar între timp nu i s-a dat posibilitatea nici măcar unui singur meci, prin care să-și revină la performanța veche. Kokó s-a declarat în felul următor:

– Primul meu gând, după înfrîngerea suferită de Chacon, a fost să nu mai intru niciodată în ring. Pe urmă, prietenii

și cunoscuții mei m-au îndemnat să nu mă dau bătut definitiv. Dar decepțiile au continuat: nu mi s-au organizat meciuri, pe urmă mi s-au propus adversari, dar meciurile ar fi trebuit raportate la termen foarte scurt, deci n-aș fi putut să mă pregătesc temeinic. Acum mă bucur totuși că îmi pot lua rămas bun de la suporterii în orașul Gdansk, acolo unde mi-am început, în 1987, această frumoasă cale sportivă.

Cîteva informații despre Kokó: Data nașterii: 17 august 1970. Greutatea: 57 kg/171 cm înălțime. Starea civilă: căsătorit, are doi băieți. Cluburi: 1985-88 EVIG SE, 1988-97

Vasas, 1997-2002 Universum Box Promotion.

Performanțe ca amator: din 287 de meciuri, 268 victorii, 1987 campion mondial, Gdansk, 1991 campion european, Göteborg, 1991 campion mondial, Sydney, 1992 medalie de argint la JO, Barcelona, 1996 campion european, Vejle, campion olimpic, Atlanta.

Performanțe ca profesionist: 22 de meciuri, 21 victorii (10 prin KO), 1 înfrîngere. 13 decembrie, 1997, Hamburg, adversar A. Laine, victorie prin KO. 22 mai, 1999, Budapesta, câștigă Centura de Aur WBC, adversar N. Dramane. 23 iunie, 2000, Budapesta, campion european, adversar S. Robinson. 27 ianuarie, 2001, München, centura de aur WBO, adversar A. Diaz.

Ioan C.

Următoarele meciuri

23 martie (sîmbătă) 15.00
Bătănia TK-OMTK-Rákóczi
Füzesgyarmati SK-Micherechi SE
Doboz SE-Chitighaz SE
Jaca- Hosszúpályi

24 martie (duminică) 15.00
Giula Ternal FC-Jászberényi Vasas

Primele rezultate ale echipelor de fotbal

Campionatul NB II.	
Tiszaújváros-Giula Ternal	1-0
Campionatul NB III.	
Leta Mare-Záhony	3-0
Campionatul Județean, Bichiș, div. I.	
Mezőhegyes-Bătania	3-1
Micherechi-Mezőberény	3-0
Campionatul Județean, Bihor div. I.	
Berettyóújfalú-Jaca	2-2
Campionatul Județean, Bichiș, div. II.	
Chitighaz-Kaszaper	1-1
Békésszentandráshely-Aletea	3-2

Următoarele meciuri de fotbal

Leta Mare-Tuzsér
Aletea SE-Gyulai Köröstarj MSE

ROMÂNIA

Luni 25 martie

6.00 Jurnalul de dimineață 6.30 Strict necesar 7.30 Bravo, Bravissimo (R) 9.00 Surprize, surprize... (R) 11.30 Teleenciclopedia (R) 12.30 Teleenciclopedia (R) 13.00 Jurnalul de prinz 13.30 Istorie polemică 14.00 Pro Patria 15.00 Cronica 16.30 Interes general 17.30 Corect 17.35 Căreul de aur 18.15 Știri 18.25 Istoria fotbalului. Documentar 19.00 Jurnal 19.45 Curat Caragiale! Parol! 19.50 Iartă-mă! 20.50 Serial. Orașul inginerilor! 21.45 Față-n față 22.45 Jurnalul de noapte 23.00 Memorialul durerii 23.45 Marele Jazz 0.45 Jurnal (R) 1.30 Curat Caragiale! Parol! (R) 1.35 Interes general 2.35 Iartă-mă! (R) 3.35 Spectacolul lumii (R) 4.05 Față-n față (R) 5.05 Căreul de aur (R).

Marti 26 martie

6.00 Jurnalul de dimineață 6.30 Strict necesar 7.15 Serial. Pasiuni (R) 8.00 Iartă-mă! (R) 9.00 Serial. Orașul inginerilor 9.50 TVR Timișoara 12.00 Ghici cine vine la tine?... 13.00 Jurnalul de prinz 13.30 Puncte cardinale 14.00 Față-n față (R) 15.00 Cronica 16.00 Feminin 16.45 Serial Pasiuni 17.30 Corect 17.35 Căreul de aur 18.15 Știri 18.25 Istoria Fotbalului 19.00 Jurnal 19.45 Curat Caragiale! Parol! 19.50 Serial 20.50 Cu ochii-n 4 21.50 Recurs la morală 22.50 Jurnalul de noapte 23.00 Informația 24.00 Poveste de dragoste (R) 0.50 Jurnal (R) 1.35 Curat Caragiale! Parol! 1.40 Lumea dansului (R) 2.40 Cu ochii-n 4 (R) 3.40 Amprente (R) 3.55 Recurs la morală (R) 4.55 Bucuriile muzicii (R).

Miercuri 27 martie

6.00 Jurnalul de dimineață 6.30 Strict necesar 7.15 Serial. Pasiuni (R) 8.00 Film (R) Primarul 9.40 Amprente (R) 9.55 TVR Cluj 12.00 Garatant 100% (R) 13.00 Jurnalul de prinz 13.30 Oameni ca noi 14.00 Bucuriile muzicii 15.00 Panorama 16.00 Medicina pentru toți 16.50 Fotbal: România - Ucraina 19.00 Jurnal 19.45 Curat Caragiale! Parol! 19.50 Serial 20.50 Cu ochii-n 4 21.50 Recurs la morală 22.50 Jurnalul de noapte 23.00 Informația 24.00 Poveste de dragoste (R) 0.50 Jurnal (R) 1.35 Curat Caragiale! Parol! 1.40 Lumea dansului (R) 2.40 Cu ochii-n 4 (R) 3.40 Amprente (R) 3.55 Recurs la morală (R) 4.55 Bucuriile muzicii (R).

Joi 28 martie

6.00 Jurnalul de dimineață 6.30 Strict necesar 7.15 Fotbal (R) 8.00 Serial. (R) 8.55 Cu ochii-n 4 (R) 9.50 TVR Iași 12.00 Mîndra floare-ii norocul 13.00 Jurnalul de prinz 13.30 Memorialul durerii (R) 14.15 Eveniment 15.00 Conviețuin 15.30 Panorama 16.00 Vîno să vezi! 16.45 Serial. Pasiuni 17.30 Corect 17.30 Căreul de aur 18.15 Știri 18.25 Istoria fotbalului 19.00 Jurnal 19.55 Curat Caragiale! Parol! 20.00 Starea națiunii 21.00 Reflecții rutiere 21.15 Film. Luisa 22.55 Jurnalul de noapte 23.00 Profesioniștii 24.00 Vîno să vezi! (R) 0.55 Jurnal (R) 1.50 Curat Caragiale! Parol! (R) 1.55 Eveniment 2.40 Film. Turnătorul 4.15 Starea Națiunii (R) 5.15 Căreul de aur (R).

Vineri 29 martie

6.00 Jurnalul de dimineață 6.30 Strict necesar 7.15 Serial. Pasiuni (R) 8.00 Film. (R) Luisa 9.40 Reflecții rutiere (R) 9.55 TVR Craiova 12.00 Profesioniștii (R) 13.00 Jurnalul de prinz 13.30 Drepturile omului 14.30 Tribuna partidelor parlamentare 15.00 Conviețuirii 16.00 Poveste de dragoste 16.45 Serial. Pasiuni 17.30 Corect 17.35 Căreul de aur 18.15 Știri 18.35 România politică 19.00 Jurnal 19.45 Curat Caragiale! Parol! 19.50 Ploaia de stele 21.20 Știrile de sîmbătă asta 21.50 Serial. Amy 22.45 Jurnalul de noapte 23.00 Film. Secretele trecutului 0.35 Jurnal (R) 1.20 Curat Caragiale! Parol! (R) 1.25 Drepturile omului (R) 2.25 Ploaia de stele (R) 3.55 Știrile de sîmbătă asta (R) 4.25 Serial Amy (R) 5.15 Căreul de aur (R).

Sîmbătă 30 martie

6.00 Ceasul deșteptător 7.00 Desene animate 7.50 Garajul lui Ziggy 9.20 Serial. Necazuri de puștoaică 10.10 Auto Club 10.55 O vedetă populară 11.45 Debut 50 plus 12.45 Jurnalul de prinz 13.00 Garatant 100%! 14.00 Fotbal: Gloria Bistrița - Steaua 16.00 Ora G 17.00 Formula 1 18.00 Glume, boacăne, aventuri 19.00 Jurnal 19.30 Agenda Europeană 19.35 Curat Caragiale! Parol! 19.40 Surprize, surprize... 22.00 Jurnalul de noapte 22.10 Serial. Titani 23.00 Repere sacre 0.30 Garatant 100% (R) 1.30 Jurnalul de noapte 3.00 Curat Caragiale! Parol! 3.05 Fotbal (R) 4.55 Ceasul deșteptător (R).

Duminică 31 martie

6.00 Universul credinței 8.15 Desene animate 8.45 Grădinița de duminică 9.30 Viața satului 11.00 Tezaurul folcloric 12.00 Fotbal: Sportul Studențesc - Rapid 14.00 Spectacolul lumii 14.30 Desene animate 15.00 Bun de Tipar! 16.30 Bravo, Bravissimo! 18.00 Deștept și bogat 19.00 Formula 1 Marele premiu al Braziliei 21.00 Jurnal 21.35 Curat Caragiale! Parol! 19.35 Ghici cine vine la tine...? 20.35 Film. Vorbești de iub și... 22.15 Jurnalul de noapte 21.40 Film. Ađio, iubite! 23.10 Bravo, Bravissimo! (R) 1.00 Jurnal (R) 1.35 Curat Caragiale! Parol! 1.40 Tezaur folcloric (R) 2.40 Auto Club (R) 3.25 Fotbal (R) 5.00 Deștept și bogat (R).

TVR

Luni 25 martie

6.00 Arca lui Noe (R) 6.35 Serial. Magicianul 7.00 Serial. Fete vesele 7.30 Căteua de dimineață 8.30 Serial (R). Piatra magică 9.00 Gata cu furmurele! 9.05 Atlas 9.35 Serial. Tată, am încurcat-o! 10.00 Veni, Video, Vici! 10.15 Splendorile naturii (R) 11.05 Gata cu furmurele! 11.10 Din cele mai frumoase melodii populare (R) 11.30 Serial. Avocați și asociați 12.25 Știri 12.30 Serial (R). Ce nămaipomenit! 13.00 Desene animate 14.15 Toți împreună 15.05 Cronici votive 15.35 Oprea obligatorie 16.00 Destine 16.25 Răscuiri 16.55 Știri 17.00 Serial (R). Tată, am încurcat-o! 17.30 Desene animate 18.00 Gata cu furmurele! 18.05 Serial. În mijlocul furtunii 18.55 Fete 19.00 Paleta 20.00 Reforma la bani mărunt! 20.30 Telegiurnal 21.00 Puls 20.30 Teatrul Național de TV prezintă: Iona 22.30 Documentar 22.50 Corpul uman la microscop 23.40 Minutul 91 (R) 1.10 Expediție în necunoscut (R) 1.40 Paradisul de lîngă noi (R) 2.10 Telegiurnal (R) 1.40 Serial (R). Fete vesele 3.05 Teatrul TV (R). Iona 4.00 Serial (R). Sabrina, vrăjitoarea adolescenților 4.25 Serial (R). Avocați și asociați 5.15 TVM Mesager.

Marti 26 martie

6.00 Serial (R). În mijlocul furtunii 6.50 Diminețile unui bărbat cumințe 7.50 Serial. Fete vesele 8.15 Desene animate (R) 9.05 Gata cu furmurele! 9.15 Serial. Tată, am încurcat-o! 9.40 Lumea lui Chiț-Chiț (R) 10.25 Televiziunea. dragostea mea! (R) 11.25 D'ale lui Mitică (R) 12.25 Știri 12.30 Ațenci la cheie (R) 13.00 Desene animate 14.10 Știri 14.15 Toți împreună 15.00 Călătorind prin țară 15.30 Sport plus 16.30 Mit și istorie 16.55 Știri 17.00 Serial (R). Tată, am încurcat-o! 17.30 Desene animate 18.00 Gata cu furmurele! 18.05 Serial. În mijlocul furtunii 19.00 Cinematografic. o istorie vie 19.45 Alea cu Ghimpi (R) 20.30 Telegiurnal 21.00 Film. Pentru patrie 22.30 Verdi (II) 23.00 Cinematografic. o istorie vie (R) 23.45 Paleta (R) 0.15 tradiții (R) 0.45 Lupta cu sărăcia (R) 1.05 Video-clipuri 1.15 Călătorind prin țară (R) 1.50 Telegiurnal 2.10 Serial (R). Fete vesele 2.45 Diminețile unui bărbat cumințe (R) 3.45 Film (R). Pentru patrie 5.15 TVM Mesager.

Miercuri 27 martie

6.00 Serial (R). În mijlocul furtunii 6.50 Diminețile unui bărbat cumințe 7.50 Serial. Fete vesele 8.15 Desene animate (R) 9.05 Gata cu furmurele! 9.10 Serial (R). Zona crepusculară 9.35 Serial. Tată, am încurcat-o! 10.00 Prietenii lui Piticot (R) 10.45 Camera de gardă (R) 11.20 Bărbați, la cratiță! (R) 12.25 Știri 12.30 Expediție în necunoscut (R) 13.00 Desene animate 14.15 Toți împreună 15.00 Călătorind prin țară 15.30 Sport plus 16.30 Mit și istorie 16.55 Știri 17.00 Serial (R). Tată, am încurcat-o! 17.30 Desene animate 18.00 Gata cu furmurele! 18.05 Serial. În mijlocul furtunii 19.00 Mistere în medicină 20.00 Serial. Zona crepusculară 21.30 Telegiurnal 21.00 Timpul trecut 22.00 Film. Viața în Wilbur Falls 23.30 Mistere în medicină (R) 0.20 Puls 2002 (R) 0.50 Ațenci la cheie (R) 1.20 Căteudra cu imagini (R) 1.50 Telegiurnal (R) 2.20 Serial (R). Fete vesele 2.45 Diminețile unui bărbat cumințe (R) 3.45 Film (R). Viața în Wilbur Falls 5.15 TVM Mesager.

Joi 28 martie

6.00 Serial (R). În mijlocul furtunii 6.50 Diminețile unui bărbat cumințe 7.50 Serial. Fete vesele 8.15 Desene animate 9.05 Gata cu furmurele! 9.10 Serial (R). Zona crepusculară 9.35 Serial. Tată, am încurcat-o! 10.00 Răscuiri (R) 10.30 Expediție în necunoscut (R) 11.30 Paradisul de lîngă noi (R) 11.30 Sport plus (R) 12.30 Știri 12.35 Mit și istorie (R) 13.00 Desene animate 14.15 Toți împreună 15.00 Tribuna partidelor parlamentare 15.30 Transilvania insolită 16.30 Ațenci la cheie 16.55 Știri 17.00 Serial (R). Tată, am încurcat-o! 17.30 Desene animate 18.00 Gata cu furmurele! 18.05 Serial. În mijlocul furtunii 19.00 Mistere în medicină 20.00 Serial. Zona crepusculară 21.30 Telegiurnal 21.00 Timpul trecut 22.00 Film. Viața în Wilbur Falls 23.30 Mistere în medicină (R) 0.20 Puls 2002 (R) 0.50 Ațenci la cheie (R) 1.20 Căteudra cu imagini (R) 1.50 Telegiurnal (R) 2.20 Serial (R). Fete vesele 2.45 Diminețile unui bărbat cumințe (R) 3.45 Film (R). Viața în Wilbur Falls 5.15 TVM Mesager.

Vineri 29 martie

6.00 Serial (R). În mijlocul furtunii 6.50 Diminețile unui bărbat cumințe 7.50 Serial. Fete vesele 8.15 Desene animate (R) 9.05 Gata cu furmurele! 9.10 Serial (R). Zona crepusculară 9.35 Serial. Tată, am încurcat-o! 10.00 Călătorind prin țară (R) 10.30 Reforma la bani mărunt! (R) 11.00 Destine (R) 11.25 Transilvania insolită (R) 12.25 Știri 12.30 Puls 2002 (R) 13.00 Desene animate 14.15 Televiziunea. dragostea mea! 15.15 Fete 15.20 Video-clipuri 15.30 Camera de gardă 16.00 Primul pas 16.55 Știri 17.00 Serial (R). Tată, am încurcat-o! 17.30 Desene animate (R) 17.55 Fete 18.00 Gata cu furmurele! 18.05 Serial. În mijlocul furtunii 19.00 Conspirații 19.30 Documentar 20.00 Serial. Zona crepusculară 20.30 Telegiurnal 21.00 D'ale lui Mitică 22.00 Concert 23.30 Remix 0.30 Conspirații (R) 1.00 Documentar (R) 1.30 Timpul trecut 22.00 Telegiurnal (R) 2.50 Serial (R). Fete vesele 3.15 Diminețile unui bărbat cumințe (R) 4.15 D'ale lui Mitică (R) 5.15 TVM Mesager.

Sîmbătă 30 martie

6.00 Serial (R). În mijlocul furtunii 6.50 Remix (R) 7.50 Camera de gardă (R) 8.20 Din cele mai frumoase melodii populare 9.40 Reforma la bani mărunt! (R) 9.10 Desene animate (R) 10.00 Lumea lui Chiț-Chiț 10.45 Serial. Magicianul 11.10 Serial. Piatra magică 11.40 Arta apărării 12.10 Arca lui Noe 12.40 Atlas 13.10 Planeta singuratică 14.00 Știri 14.05 Serial. Un bărbat de succes 14.35 Bărbați, la cratiță! 15.35 Fete 15.40 Serial. Andromeda 16.20 Gata cu furmurele! 16.25 Serial. Sabrina, vrăjitoarea adolescenților 16.55 Știri 17.00 Serial. Iubiri celebre ale secolului XX 17.35 Serial. Familia și legea 18.20 Gata cu furmurele! 18.30 Serial. Scurte povestiri cinematografice 19.00 Film. Fără inimă 20.40 Știri 20.45 Serial. Ce nămaipomenit! 21.15 Serial. Prietenii 22.00 Despre viață și sex 22.45 Concert extraordinar 0.10 Concert (R) 1.40 Serial (R). Familia și legea 2.25 Despre viață și sex (R) 3.10 Film (R). Fără inimă 4.40 Serial (R). Andromeda 5.25 TVM Mesager.

Duminică 31 martie

6.00 Atlas (R) 6.30 Serial (R). Piatra magică 7.00 Serial (R). Magicianul 7.30 Tradiții 8.00 Medalion de interpret 8.30 Ferma 9.30 Cronici votive 10.00 Prietenii lui Piticot 10.45 Serial... 11.10 Serial. Piatra magică 11.40 Gata cu furmurele! 11.45 Ferestre spre cer 12.45 Alea cu Ghimpi 13.05 Splendorile naturii 14.00 Știri 14.05 Serial. Un bărbat de succes 14.35 Documentar 15.30 Serial. Andromeda 16.10 Gata cu furmurele! 16.15 Video-clipuri 16.25 Serial. Sabrina, vrăjitoarea adolescenților 16.55 Știri 17.00 Expediție în necunoscut 17.35 Serial. Familia și legea 18.20 Gata cu furmurele! 18.25 Serial. Scurte povestiri cinematografice 19.00 Film. Întîlnirea 20.35 Știri 20.40 Serial. Ce nămaipomenit! 21.10 Minutul 91 22.40 Serial. Prietenii 23.20 Planeta singuratică (R) 0.10 Concert extraordinar. Kiss 1.35 Serial (R). Familia și legea 2.20 Veni, Video, Vici! (R) 2.35 Gata cu furmurele! 2.40 Serial (R). Prietenii 2.40 Film (R). Întîlnirea 3.15 Serial (R). Andromeda 4.55 Serial (R). Ce nămaipomenit! 5.25 TVM Mesager.

ÎN LIMBA MATERNĂ emisiune radiofonică în limba română

25 MARTIE, LUNI (redactor: Monica Rocsin)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.00: Montaj de muzică populară - redactor: Gelu Stan din Timișoara 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Încheiere.

26 MARTIE, MARTI (redactor: Iulia Kaupert)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.40: Evenimente calendaristice 10.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.10: „Istoria poporului român” de Neagu Djuvara 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

27 MARTIE, MIERCURI (redactor: Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.10: Buletin de știri, date meteo 11.40: Sport - rubrica lui Adam Bauer 11.53: Avanspremiere „Ecranul nostru” 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

28 MARTIE, JOI (redactor: Petru Cîmpian)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.00: „Cuvinte potrivite” - emisiune dialog de cultivare a limbii române 11.15: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.45: Nota săptămîinii de Edda Illyes 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

29 MARTIE, VINERI (redactor: Eva Iova)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.50: Revista presei „Foia românească” 11.55: Avanspremiere „Ecranul nostru” 11.00: Magazinul Vîrșnicilor 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Actualități la românii din Banatul Sîrbesc - relatează Cornel Mata din Vîrșet 11.50: Știri și curiozități din România - relatează Simona Pele din Timișoara 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

30 MARTIE, SÎMBĂTĂ (redactor: Monica Rocsin)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 15.00: Party Time - magazin de muzică ușoară 15.30: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 15.58: Încheiere.

31 MARTIE, DUMINICĂ (redactor: Monica Rocsin)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40-15.30: Retrospectiva săptămîinii (spicuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămîinii) 15.30: Emisiune religioasă ortodoxă 15.55: Încheiere.

(Nu răspundem pentru eventuale modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00-19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relații din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, pe lîngă frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale.

Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrețin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru

27 martie 2002 (m1 ora 13.30)

Reluare: 30 martie 2002 (m2 ora 10.35)

Programul prevăzut pentru săptămîina viitoare:

Emisiunea românească televizată, după un scurt buletin informativ, va prezenta un preot ortodox român din Ungaria, care de un an de zile frecventează penitenciarul din Baracska. **Marius Maghiaru** o dată pe lună vizitează deținuții români, săvîrșind pentru ei Sfînta Liturghie. Apoi vom continua serialul nostru despre români recent stabiliți în Ungaria, care au reușit să se integreze în societate. Îi veți putea cunoaște pe maestrul de balet al Teatrului din Seghedin, **Sorin Domșa**.

Realizator: Aurel Becan

PROGRAMUL TVR TIMISOARA

Interval orar 17.00-19.00, pe frecvența TVR2

Luni, 25 martie 2002

17.00-17.30 Știri regionale 17.30-18.30 Teleaudiția 18.30-19.00 Români de lîngă noi.

Marti, 26 martie 2002

17.00-17.30 Știri regionale 17.30-18.25 Dilemele culturii 18.25-18.40 Manuale alternative (anchetă TV) 18.40-19.00 Banatica (emisiune în limba germană).

Miercuri, 27 martie 2002

17.00-17.30 Știri regionale 17.30-18.00 Rural XXI 18.00-18.40 Muzică populară 18.40-19.00 Banatica (emisiune în limba maghiară).

Joi, 28 martie 2002

17.00-17.30 Știri regionale 17.30-18.00 Economia încotro? 18.00-18.40 Lege pentru toți 18.40-19.00 Banatica (emisiune în limba sîrbă).

Vineri, 29 martie 2002

17.00-17.30 Știri regionale 17.30-18.00 Pe fază 18.00-19.00 Dedicății muzicale.

Sîmbătă, 30 martie 2002

17.00-17.15 Știri regionale 17.15-17.20 Gratzi Informator - revista presei săptămînale 17.20-18.15 În prelungiri (emisiune sportivă) 18.15-18.30 Trasee bănățene 18.30-19.00 Noi @tvrtimisoara.ro.

Duminică, 31 martie 2002

17.00-18.00 Din aproape în aproape 18.00-19.00 Debut 50 plus.

Sponsorul nostru

Emisiunea în limba română

24 de ore din 24
pe 756 kHz

Internet: www.rri.ro
e-mail: ro@rri.ro

Tel./fax: 00401-3142118

UMOR

- Dacă îți place ați de mult, pot să-mi pun și eu vreo două pene!

FM 92,1 MHz STEREO RADIO
VOCEA EVANGHELIEI ORADEA

3700 Oradea Str. Cuza Vodă nr. 85.

Tel. 59-430552, Fax: 59-427372

E-mail: inbox@rve.net

- muzică - știri locale și BBC - emisiuni pentru orice vîrstă

Ascultați RVE non stop și pe Internet la:

http://www.rve.net

TRANS WORLD RADIO - ROMÂNIA

(Radio Vocea Evangheliei pentru Europa)

AM 1548 KHz zilnic, ora 21.15-21.45

SW 31 și 49 m - vineri: 18.30-18.45 - sîmbătă: 18.00-18.45 - duminică: 18.30-18.45

Vesellie la grădinița din Bedeu

Plini de emoție, copilașii din Bedeu au așteptat, în ziua de 15 februarie, serbarea lor, balul mascat. Ei s-au pregătit cu cântece și poezii. Au cântat cu veselie, au spus poezioare. La acest carnaval au participat și părinții. Ca răsplată pentru sîrguința copiilor, părinții s-au pregătit cu o scenetă modernă, cu titlul: „Scufița Roșie în alt fel”. Sceneta a fost plină cu fantezie, umor și elan. La balul mascat a dominat veselia și aplauzele. Noi, părinții vrem să facem din asta o tradiție. De acum înainte, în fiecare an ne vom pregăti cu cîte o piesă scurtă, pe cît se poate de veselă, și vom invita rudele, părinții, bunicii și cît mai mulți oaspeți, ca să petrecem împreună cu copiii noștri o zi plină cu veselie.

Maria Jurca
învățătoare, Bedeu

(Mulțumim corpului didactic din Bedeu pentru informații și fotografii.)

Prichindeii din Micherechi

Foto: R. R.

FOAIA
românească
22 MARTIE 2002
www.foaia.hu

Săptămînal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Iova. Colectiv redacțional: Edda Illyés, Rita Ruja. Tehnoredactare computerizată: Kovács Sándor. Editura și redacția: 5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8., Pf. 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789 Fax: (66) 463-152, E-mail: foaia@matavnet.hu, foaia@freemail.hu Editor responsabil: Dr. Ioan Ciotea, președinte, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8. Tiparul: Mozi Nyomda Bt. 5600 Békéscsaba, Luther u. 5/B Director: Garai György. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bichiș și Ciongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atît personal, cît și prin cec poștal. Abonamentele în anul 2002: 3 luni 780 forinți; 6 luni 1560 forinți; 1 an 3120 forinți. A hetilap megjelenését a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségért” Közalapítvány biztosítja. A megjelenését a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségért” Közalapítvány biztosítja. Apariția săptămînalului este asigurată de Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”.